

Kto vlastne zlyhal?

Fakty ignorujúca
výzva arcibiskupa
Viganò na odstúpenie
pápeža Františka
str. 6

Nielen ochraňovať

Mons Rino Fisichella:
Úprava katechizmu je
dogmatický posun
vpred
str. 8

Rodoláska otca národa

V súčasnosti odkaz
Andreja Hlinku
potrebujeme väčšmi než
kedykoľvek predtým
str. 12

Nádej na nádej

Jedna z výcitiek voči súčasným kresťanom je, že sa zdajú akoby málo vykúpený. Alebo inak – akoby sa kresťanstvo mnohých z nás končilo Veľkým piatkom, k Veľkonočnej nedeli sme sa akosi nedostali.

Nie, netreba hľadať protiargumenty, pripomínať si zabudnuté (na)učené slová. Skôr by sme sa mali pozrieť jeden na druhého a všimnúť si, čo sa v nás a z nás stráca – radosť a úsmev. V zhone sme úplne zabudli na odporúčanie sv. Pavla: „*Ustavične sa radujte v Pánovi! Opakujem: Radujte sa!*“ (Flp 4, 4)...

Nikto nenamieta, že zem je zrejme „slzavým údolím“, len akosi nám ušlo, že Boh nám dal smiech, aby sme ju aspoň trochu osušili. Apokalypsa nás ubezpečuje (porov. Zjv 21, 4), že Boh nám vysuší slzy z našich očí, ale nehovorí, že vymaže aj úsmev z našich tvári. A aby sme si rozumeli – nemyslím na rehot „pochabého“ (porov. Sir 21, 23), ale smiech, ako prejav radosti, smiech vychádzajúci z prostého srdca, „smiech spokojnosti, istoty a pokoja,“ ako hovorí Karl Rahner.

Nikto z nás nemusí byť profesionálny zabávač či komik, ale v každom by mal byť aspoň kúsok onoho stredovekého dvorského šaša, ktorý nám má pripomínať, aby sme sa nebrali prvejmi vážne a všetko nevideli len v čiernej farbe. Lebo úprimný smiech je posledná zbraň nádeje, pretože je to dôkaz, že „napriek strate všetkých dôvodov na nádej založenú na faktoch, sme ešte stále neprestali dôľať“ (H. Cox). Je to akási nádej na nádej.

„Úsmev je jednou z najvyšších sôl ľudského ducha,“ napísal jeden z najväčších teológov minulého storočia Romano Guardini. Aj preto farár z Arsu hovorieval: „Keby som bol smutný a neusmieval sa, hned by som sa šiel vyspovedať.“ Vzdať či vzdávať sa úprimného smiechu či aspoň úsmevu teda znamená prichádzať o radosť a evanjelium, radostnú zvest, scvrkávať len na zvest. A preto sa kresťan, z ktorého nevyžaruje radosť, musí vážne pýtať, či náhodou nestráca Krista a zmysel vlastného povolania. Však ako inak chce svedčiť o šťastí, že ho Ježiš svojou smrťou a zmŕtvychvstaním vykúpil?

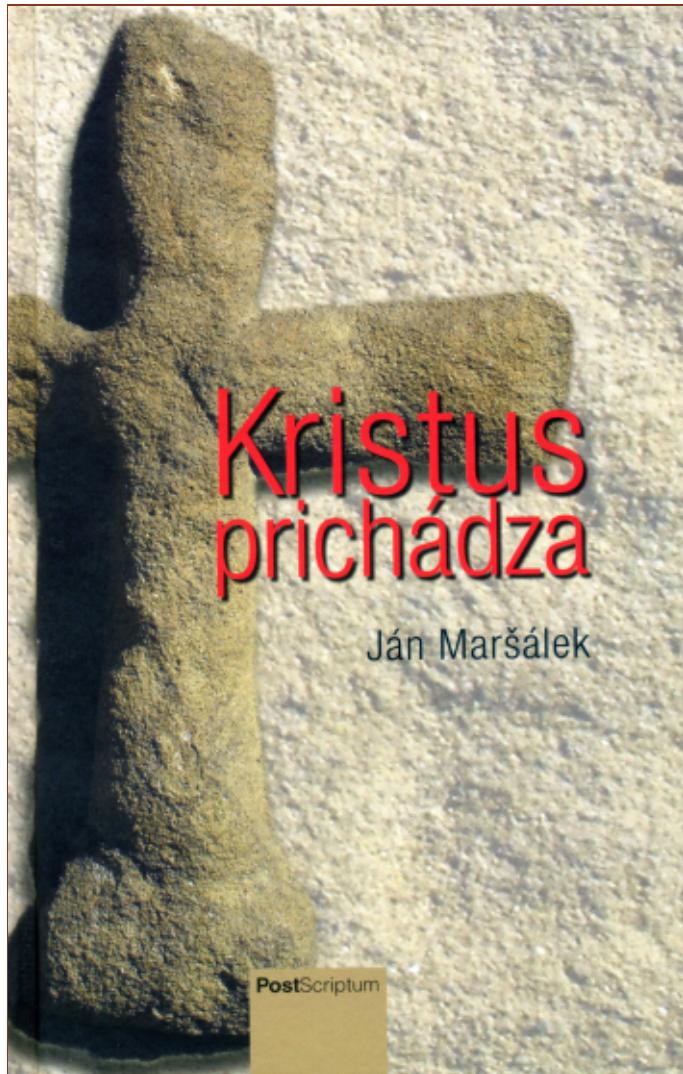
„Človek je pre radosť a radosť je pre človeka,“ hovoril sv. František Saleský a vzápäť dodával: „Na jednu kvapku medu sa chytí viac mŕtch ako na celý sud octu.“ Sv. Filip Neri či Don Bosco sú toho jasným dôkazom. A čo už dodať k sv. Bernardínovi zo Sieny? Tento ľudový kazateľ sršal až takým vtipom, že ked' zomrel, jeho spolubrat vzlykal: „Odpust' mi, že som pochyboval o tvojej svätosti, ale ked' ty si stále žartoval.“

Anuj Malhotra: *Zajvujúca sa radosť*

Možno by som mal na zoznam hriechov, z ktorých sa spovedám, pridať: „A ešte sa spovedám, že som sa bral prveľmi väzne, neusmieval som sa a nešíril radosť. Som vinný, že strácam nádej na nádej.“

A Boh mi určite s úsmevom odpustí. Veľmi dobre bude vedieť, o čom hovorím. Sám je totiž veľký humorista. Ved' prečo inak by si aj mňa vybral za spolupracovníka na svojom diele...? PAVOL PRIKRYL

Vydavateľstvo
Post Scriptum
prináša na knižný trh
novinku

Kristus prichádza
od básnika a publicistu
Jána Maršálka

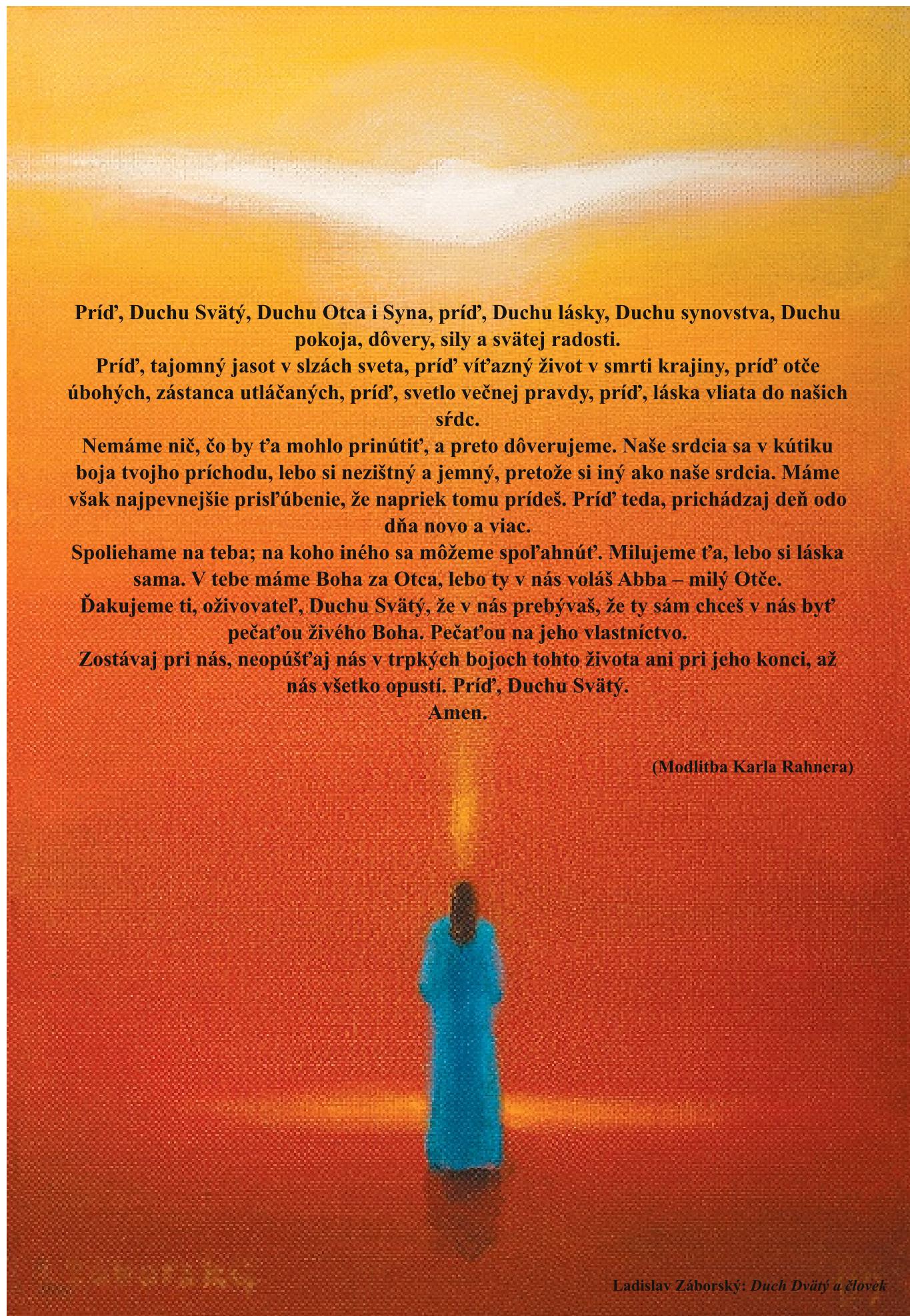
V sérii krátkych úvah sa autor podujal podať konzistentné a systematické svedectvo o osobe Ježiša Krista a o jeho význame pre svet s ohľadom na dnešného človeka, nadväzujúc pritom na stáročnú tradíciu kresťanskej apogetiky.

Ide o zámer odvážny a aj podnetný – ved' Kristus bol už za svojho života znakom protirečenia a v podobnom duchu sa počas dvetisíc rokov uvažuje, hovorí a píše o jeho osobe a učení.

Čím to je, že púta láskou alebo nenávisťou toľko ľudských bytostí? Aj to o niečom svedčí – že je stále prítomný v živote ľudí, že jeho postava sa evidentne vymyká z radu, nezapadla prachom zabudnutia a nútí zaujať postoj: za alebo proti. Bolo by veľmi plytké, zavádzajúce a klamlivé považovať Ježišovo pôsobenie za uzavreté, patriace minulosti...

Knihu *Kristus prichádza*, ako aj ďalšie tituly z vydavateľstva Post Scriptum si je možné objednať e-mailom na adresu info@postscriptum.sk alebo telefonicky na čísle +421 903 442 679.
Viac na www.postscriptum.sk

PostScriptum

**Príd', Duchu Svätý, Duchu Otca i Syna, príd', Duchu lásky, Duchu synovstva, Duchu
pokoja, dôvery, sily a svätej radosti.**

Príd', tajomný jasot v slzách sveta, príd' víťazný život v smrti krajiny, príd' otče
úbohých, zástanca utláčaných, príd', svetlo večnej pravdy, príd', láska vliata do našich
sŕdc.

Nemáme nič, čo by ťa mohlo prinútiť, a preto dôverujeme. Naše srdcia sa v kútiku
boja tvojho príchodu, lebo si nezištný a jemný, pretože si iný ako naše srdcia. Máme
však najpevnejšie prisľúbenie, že napriek tomu prídeš. Príd' teda, prichádzaj deň odo
dňa novo a viac.

Spoliehame na teba; na koho iného sa môžeme spolahnúť. Milujeme ťa, lebo si láska
sama. V tebe máme Boha za Otca, lebo ty v nás voláš Abba – milý Otče.

Ďakujeme ti, oživovateľ, Duchu Svätý, že v nás prebývaš, že ty sám chceš v nás byť
pečaťou živého Boha. Pečaťou na jeho vlastníctvo.

Zostávaj pri nás, neopúšťaj nás v trpkých bojoch tohto života ani pri jeho konci, až
nás všetko opustí. Príd', Duchu Svätý.

Amen.

(Modlitba Karla Rahnera)

Cieľom katolíckych škôl nie je dostať študentov na veľké univerzity, ale do neba

Účel vzdelávania

Filadelfský arcibiskup CHARLES CHAPUT, OFM Cap., uverejnil na arcidiecéznom portáli úvahu, v ktorej sa v rámci začiatku nového školského roka zamýšľa nad skutočným cieľom vzdelávania v katolíckych školách.

Dňa 1. septembra 1939 Nemecko napadlo Poľsko. Takto sa začala príšerná druhá svetová vojna. O tomto konflikte napísalo veľa dobrých vedcov. Opakovanie ich práce však nie je môj účel.

S koncom leta a s návratom mladých ľudí späť do školy sa chcem skôr zamerať na vzdelávanie. A detail z prvých dní tej dávnej nemeckej invázie ponúkam len ako užitočnú lekciu.

VZDELANÍ VRAHOVIA

Organizátori útoku na Poľsko z radoch Ochranného oddielu, známejších pod skratkou SS (*Schutzstaffel*) zostavili zoznam 30 000 poľských duchovných, intelektuálov, odborníkov a aristokratov. Všetci zo zoznamu mali byť zatkniť. Do dvoch mesiacov po invázii sa celkom popravilo až 20 000 Poliakov, neskôr nasledovala genocída proti Židom a ďalším. Väčšina obetí pochádzala z miest na zozname. Zavraždili ich pohotovostné jednotky špeciálneho určenia alebo nasadenia Einsatzgruppen. Z popredných 25 vodcov Einsatz-

gruppen malo 15 z nich doktoráty z významných nemeckých univerzít, ktoré v tom čase patrili medzi najlepšie na svete.

Inými slovami – väčšina mužov, ktorí viedli vražedné jednotky, nepatrila k negramotným zlodejom. Naopak, boli to vysokovzdelaní ľudia. Podľa historika Nialla Fergusona pochádzali „z nemeckej akademickej elity“. Nacistické rasové teórie, ktoré v súčasnosti vidíme ako hlboko rozvrátené a zlé, boli v tom čase rozvinuté ako dobré a nevyhnutné, „vedecky doložené a slúžiace ľudskému pokroku“. A mnoho, inak inteligentných mužov a žien, v ne veilo.

VIESŤ K ČNOSTIAM

Prirodzene, že to všetko sa stalo pred mnohými desiatkami rokov. Čo to má však spoločné s deťmi, ktoré v tomto čase nastupujú či sa vracajú do škôl?

Práve toto: Vedomosti a technické zručnosti sú dôležité, ale nie sú to isté ako múdrost a morálny charakter. Barbari prichádzajú vo všetkých tvaroch

a veľkostiacach, niektorí v drahých oblekoch s dobrou dištičou a vynikajúcimi akademickými a profesionálnymi kreditmi. Niektorí chodia do kancelárie, a dokonca ich môžeme nájsť vo všetkých politických stranach.

Slovo *vzdelanie* pochádza z latinského *educare*, čo znamená *vychovávať* či *trénovať*, čo zase pochádza z latinského *e-* (*von* či *vpred*), a *ducare* (*viesť* či *ukazovať*, *navádzat*). Zmyslom skutočného vzdelania je teda viesť ľudí z nevedomosti, nečestnosti a brutality k zdokonalovaniu ich ľudskosti a intelektu v čnostiach.

A to je práve to, čo odlišuje katolícke vzdelanie, riadne vyučované, od veľkej časti moderného učenia. Dokonca i najlepšia myseľ je neúplná, akýsi prázdný potenciál bez účelu a morálneho rámcu pre fakty, ktoré má pripať. A ako sa hovorí, príroda sa vzdáva vákua. Akýkoľvek účel, bez ohľadu na sebeckosť alebo zvrátenosť, nevyhnutne zapĺňuje vnútornú prázdnosť človeka. Lekcia 20. storočia spočíva v tom, že všetky účely a všetky morálne rámcu nie sú rovnaké. Niektoré vedú k utrpeniu a horšemu, pretože ich chápame ľudskej osoby je od začiatku ochromené absenciou Boha.

CIEĽ JE NEBO

Cieľom a účelom katolíckeho vzdelávania je v porovnaní s načrtnutým naplniť dušu prítomnosťou svojho Stvoriteľa. Takže náboženstvo nie je „prídatkom“, akýmsi appendixom v katolickej škole. Je to podstata, prvá priorita, a musí naplniť a usmerňovať každý ďalší predmet a prvak školského dňa.

Mladí ľudia sú deťmi milujúceho Boha. Vo svojom živote by mali vyzdvihnuť veľké slová svätého Ireneja: „*Slávou Božou je živý človek.*“

Takže konečným cieľom našich katolíckych škôl nie je dostať študentov na Harvard, Notre Dame alebo na Stanford či Georgetown alebo Villanovu. Všetky sú skvelé univerzity, ale nijaká z nich nie je automatická záruka niekoho ľudskosti, ale skôr majú absolventov dostať do neba, čo nie je nejaká imaginárna rozprávka, ale intenzívne a krásne objatie Boha, ktorý nás stvoril a udržiava a túži, aby sme sa stali mužmi a ženami, ktorími chceme byť.

To je dôvod, prečo sme na tomto svede. Je to niečo, čo si máme pripomenúť, keď sa študenti a učitelia opäť vracajú do tried.

CHARLES CHAPUT, OFM Cap.
(Snímka: Pixabay)

Katolícke školstvo veľkou mierou prispieva k slobode svedomia a k rozvoju kultúry

Zodpovední za výchovu

Význam výchovy a jej čoraz väčší vplyv na spoločenský vývoj bol aj predmetom pozorného záujmu koncilových otcov II. vatikánskeho koncilu, ktorí prijali deklaráciu o kresťanskej výchove *Gravissimum Educationis*.

Je nespochybniel'né, že Cirkev má osobitný podiel na pokroku a rozvoji výchovy. Aj preto II. vatikánsky koncil vyhlásil niektoré základné zásady týkajúce sa kresťanskej výchovy najmä v školách.

RODIČIA

Kedže rodičia dali život svojim deťom, viaže ich veľmi vážna povinnosť poskytnúť im aj výchovu. Preto ich treba pokladat' za prvých a hlavných vychovávateľov svojich detí. Rodičia majú utvoriť rodinné ovzdušie preniknuté láskou a úctou k Bohu a k ľuďom. Táto výchovná úloha je taká dôležitá, že ak chýba, len ľažko sa dá nahradíť.

Rodina je teda prvou školou spoločenských čnosťí, ktoré sú potrebné pre každú spoločnosť. Najmä v kresťanskej rodine, obdarenej milosťou a poslaním sviatostného manželstva, sa deti majú už od útleho veku učiť byť vnímanými voči Bohu, ctiť si ho a milovať aj blížneho, v súlade s vierou, ktorú prijali krstom. V kresťanskej rodine získačajú prvé skúsenosti o zdravej ľudskej spoločnosti i o Cirkvi.

Nech si teda rodičia uvedomia, aký veľký význam má pravá kresťanská rodina pre život a rozvoj samého Božieho ľudu.

SLOBODA VÝBERU

Pretože rodičia majú prvoradú povinlosť a neodňateľné právo vychovávať svoje deti, tak im aj prislúcha skutočná

sloboda vo výbere školy. Verejná moc je povinná chrániť a obhajovať občianske slobody, a teda v súlade s požiadavkami podielovej spravodlivosti sa postarať, aby sa verejné subvencie udeľovali takým spôsobom, aby rodičia mohli vybrať školy pre svoje deti na základe slobodne, podľa vlastného svedomia.

Štát má dbať o to, aby všetci občania mali možnosť účasti na kultúrnom živote a náležite sa pripravili na vykonávanie svojich povinností a práv. Má chrániť právo detí na vyhovujúcu školskú výchovu, dozerať na spôsobilosť učiteľov a úroveň vyučovania, starať sa o zdravie žiakov a vôbec o rozvoj celého školstva. Pritom má rešpektovať princíp subsidiarity, to znamená nepriпустiť nijaký školský monopol, ktorý sa proti prirodzeným právam ľudskej osoby, pokroku a šíreniu kultúry, počojnému spolunažívaniu občanov, ako aj pluralizmu, ktorý v súčasnosti prevláda v mnohých spoločenstvach.

ŠKOLA

Medzi všetkými výchovnými prostriedkami má osobitný význam škola. Má venovať stálu pozornosť dozrievaniu rozumových schopností, rozvíjať správny úsudok, oboznámovala' s kultúrnym dedičstvom, ktoré nadobudli predchádzajúce generácie, pestovať zmysel pre hodnoty, pripravovať na budúce povolanie a utváraním priateľského vzťahu medzi žiakmi rozmanitej povahy a roz-

ličného postavenia napomáhať vzájomné porozumenie. Škola predstavuje aj stredisko, na ktorého činnosti a rozvoji majú spolupracovať rodiny, učitelia, rozmanité kultúrne, občianske a náboženské organizácie, občianska spoločnosť i celé ľudské spoločenstvo.

Povolanie tých, čo berú na seba úlohu vyučovať v školách, a tak pomáhať rodičom pri plnení ich povinností i zastupovať ľudskú spoločnosť, je teda krásne, ale aj veľmi zodpovedné. Toto povolanie si vyžaduje osobitné vlohy mysele i srdca, veľmi starostlivú prípravu, ako aj stálu a pohotovú schopnosť obnovy a prispôsobovania.

KATOLÍCKE ŠKOLSTVO

Prítomnosť Cirkvi v oblasti školstva sa prejavuje najmä cez katolícke školy. Cirkev má právo slobodne zakladať a spravovať školy každého druhu a stupňa. Uplatňovanie tohto práva veľkou mierou prispieva k slobode svedomia, k ochrane rodičovských práv a k rozvoju kultúry.

Katolícka škola sleduje tie isté kultúrne ciele a humánnu výchovu mládeže ako ostatné školy. Je pre ňu charakteristické, že vo svojich žiakoch utvára ovzdušie preniknuté evanjeliovým durom slobody a lásky. Dáva do súlada ľudskú kultúru ako celok s posolstvom spásy tak, aby viera osvecovala vedomosti, ktoré žiaci postupne nadobúdajú o svete, o živote a o človeku. Len takto môže katolícka škola, primerane sa prispôsobujúc podmienkam súčasného vývoja, vychovávať žiakov k účinnej spolupráci na zveľaďovaní pozemskej obce a zároveň ich pripravovať na službu pri šírení Božieho kráľovstva.

Učitelia katolíckych škôl by nemali zabúdať, že od nich najväčšimi závisí, či katolícka škola môže uskutočniť svoj cieľ a svoj program. Preto by sa mali pripravovať s osobitnou starostlivosťou, aby si nadobudli tak odborné, ako aj náboženské vedomosti, dopĺňané výdobytkami moderného pokroku. Majú spolupracovať predovšetkým s rodičmi, nech s nimi v celej výchovnej činnosti náležite zohľadňujú rozdielnosť pohlaví a osobitné určenie, ktoré Božia prozretelenosť stanovila v rodine aj spoločnosti pre jedno i druhé pohlavie.

(Podľa *Gravissimum Educationis*)
(Snímka: Pixabay)

Fakty ignorujúca výzva arcibiskupa C. Viganò na odstúpenie pápeža Františka

Kto vlastne zlyhal?

Výzva na odstúpenie, adresovaná prostredníctvom médií pápežovi Františkovi bývalým vatikánskym diplomatom arcibiskupom Carlom Maria Viganò, má dátum 22. augusta 2018. O tri dni neskôr bola uverejnená v troch jazykoch, práve ked' do Dublinu prichádzal pápež na Svetové stretnutie rodín.

Taliansky arcibiskup Carlo Maria Viganò v jedenásťstránkovom dokumente, nazvanom „*svedectvo*“, nazhromaždil množstvo faktov, mien a dát, z ktorých niektoré boli známe už skôr a niektoré nie. Arcibiskup Viganò, ktorý v rokoch 2011 – 2016 zastával úrad apoštolského nuncia v Spojených štátoch amerických, vyvodzuje na základe zhromaždených údajov, že pápež František musel už päť rokov vedieť o homosexuálnom obťažovaní seminaristov bývalým kardinálom a suspendovaným emeritným arcibiskupom Theodorom McCarrickom. Tento bývalý arcibiskup Washingtonu, ktorý odišiel úplne obvyklým spôsobom do dôchodku po šesťročnej službe v správe arcidiecézy v roku 2006, čelí v súčasnosti vážnemu obvineniu zo sexuálnych deliktov na maloletých, a preto ho v lete práve František suspendoval, čo dokument ani slovkom nespomína.

VLASTNÉ TVRDENIE

Obvinenia pápeža Františka zakladá arcibiskup Viganò na jedinom, a to svojom vlastnom tvrdení, že emeritný kardinál McCarrick bol údajne potrestaný už pred ôsmimi rokmi pápežom Bene-

diktom XVI., ktorý vtedy už emeritnému arcibiskupovi vraj súkromne uložil, aby sa držal v ústrani a konal pokánie. Presný dátum tohto disciplinárneho opatrenia však arcibiskup Viganò vo svojom dokumente neuvádza, hore o roku 2009 či 2010.

Nie je to však len nepresnosť, ktorej sa vyzývateľ pápeža dopúšťa. Z jeho mediálneho dokumentu možno usudzovať, že McCarrick údajne disciplinárne opatrenia pápeža Benedikta XVI. dodržiaval, a až po zvolení kardinála Bergoglia na Petrov stolec sa vo Vatikáne stal opäť „váženým, ba dokonca poradným hlasom nového pápeža“, ako doslova tvrdí arcibiskup Viganò. Emeritný arcibiskup a kardinál McCarrick sa však nedržal v ústrani ani náhodou, bol hyperaktívny aj ako dôchodca, nepretržite cestoval a prednášal po celom svete. A nielen to. Bez najmenších problémov ho naďalej pokojne prijímal na vopred zverejnených verejných audienciách ten, ktorý ho údajne potrestal, teda pápež Benedikt XVI. Stalo sa tak celkom trikrát – 16. januára 2012 spolu s ďalšími americkými biskupmi, 16. apríla 2012 spolu s predsaviteľmi nadácie Papal Foundation a nakoniec 28.

februára 2013, keď sa prišiel do Ríma rozlúčiť s abdikujúcim pápežom Benediktom XVI., hoci sa vtedy už z dôvodov prekročení vekovej hranice 80 rokov nemohol zúčastniť na volbě nového pápeža.

IGNORÁCIA FAKTOV

Tieto fakty autor vo svojom dokumente, ktorým obviňuje úradujúceho pápeža z úmyselného opomenutia, úplne ignoruje, hoci sa dajú ľahko doložiť, ba aj vizuálne zdokumentovať. Nie každý si na ne však dokáže spomenúť, zvlášť pod návalom mnohých iných uvedených mien a dát, ako je zrejmé v komentároch šírených médiami, ktoré sa predháňajú len v omieňaní toho, čo napísal emeritný vatikánsky diplomat.

Medzi týmito faktami a nezrovnalosťami, na ktoré v spomínanom svedectve arcibiskupa Viganò upozornil aj taliansky novinár a vatikanista Andrea Tornielli v denníku *La Stampa*, sa potom ako čerešnička na torte vyníma fotografia, ktorá zachytáva vtedajšieho nuncia v Spojených štátoch, totiž arcibiskupa Carla Maria Viganò, ako sa zúčastňuje odovzdávania akéhosi vyznamenania práve kardinálovi McCarrickovi, a to 2. mája 2012, teda najmenej dva roky po údajnom potrestaní, o ktorom v tom čase Mons. Viganò už vedel, ako tvrdí vo svojom publikovanom „*svedectve*“.

RANA POD PÁS

Ak teda bývalý apoštolský nuncius Viganò, nehovoriac o pápežovi Benediktovi XVI., vedeli o spomínamej disciplinárnej sankcii, prečo rokovali a tváriili sa, akoby nijaká neexistovala? Alebo prečo Mons. Viganò vyčíta to isté konanie pápežovi Františkovi?

Nie je teda kompromitovaný tak trochu predovšetkým samotný arcibiskup Viganò? Nepochybne áno, a určite nie len trochu.

Dokument, pod ktorým je už bývalý diplomat Svätej stolice podpísaný, a ktorým obviňuje pápeža z nedbanlivosti, ba podpory vo vzťahu k delikventovi v Cirkvi, je veľmi smutný doklad diplomatického, knázského i osobného zlyhania, ktoré sa nevyhýba, ako vidno, ani vatikánskej cirkevnej hierarchii. Manipulácia s faktami, dôverčivosťou a zmyslom ľudí pre spravod-

>>>

livosť' je prveľmi obvyklá metóda nepriateľa ľudskej prirodzenosti.

Rana pod pás, ktorú sa arcibiskup Viganò pokúsil zasadiť pápežovi, spočíva v tom, že podlým spôsobom spája sexuálne delikty na maloletých a homosexuálne styky medzi dospelými v prípade bývalého kardinála McCarricka. Pri tomto členovi americkej cirkevnej hierarchie a dlhodobo praktizujúcemu homosexualitu, obtážajúcemu a korumpujúcemu seminaristov v USA, sa totiž obvinenie zo spomínaného deliktu vyňorilo len pred niekoľkými mesiacmi. A keďže údajná obet' je mužského pochlavia a homosexuálne praktiky bývalého kardinála a washingtonského arcibiskupa sú známe, javí sa obvinenie ako vierohodné. To sa však stalo až teraz, a pápež František na to tiež okamžite reagoval tým, že emeritného arcibiskupa suspendoval. Dokument Mons. Viganò však nerozvážne, ak nie nečesne oboje zmiešava.

ÚZKA ULIČKA

Sankcia Benedikta XVI., ak bola na kardinála McCarricka skutočne uvalená, bola zaiste vyvolaná iba homosexuálnymi aktivitami a notoričkým obtážovaním seminaristov, a mohla mať iba vnútrocirkevnú povahu. Nie je teda vôbec rozhodujúce, či o prípadnej sankcii František vedel, alebo nevedel, pretože jej vymáhatelnosť' je v Cirkvi

Arcibiskup Carlo Maria Viganò blaňoželá kardinálovi McCarrickovi v máji 2012

tak ako tak mizivá. Svedčí o tom prípad poľského arcibiskupa Mons. Juliusza Paetza, praktizujúceho homosexuála, na ktorého uvalil konkrétnu, no neverejnú sankciu pápež sv. Ján Pavol II. v roku 2002. Poľský arcibiskup ju však nedodržiaval, ba dokonca sa za Benedikta XVI. v roku 2010 usilioval neobratne dosiahnuť u Apoštolskej signatúry jej právne zrušenie. To sa mu sice nepodarilo, ale nijako ho to neodradilo od jej ďalšieho nedodržiavania, naposledy minulého roka, ako o tom referovali poľské médiá.

Arcibiskup Viganò vo svojom umne skrývanom úsilií vykoreníť z cirkevnej hierarchie praktizovanie homosexuality predstiera, ako by to bolo možné vykonáť ľahko a rýchlo. Nemôže však nevedieť, že stíhanie, ba aj len pranie-rovania homosexuálnych stykov medzi dospelými, sa v mnohých moderných štátach považuje za zločin „homofóbie“, na čo existujú trestné sankcie. Tým nutne vháňa autoritu Cirkvi do úzkej uličky a značných rozpakov.

MILAN GLASER, SJ
(Snímky: archív, CNS)

Načo je pápež?

Táto otázka môže byť pochopená nevhodne. Záleží na téme, akým sa vysloví. Je však úplne legitímna. Odpo-ved' na ňu dáva sám Kristus a nie je určená iba pápežovi, ale každému, kto sa chce utvrdiť vo viere, ktorú prvý raz vyznal Peter (porov. Lk 22, 32). Zdá sa, akoby František – nie svätec z Assisi, ale úradujúci Petrov nástupca – práve túto otázkou kládol, hoci neverbálne, svojím celkovým vystu-povaním a ako Kristov ná mestník. Zbeh udalostí súvisiacich s terajším pontifikátom sa zlieva v otázke, na ktorú si Kristovi učenici musia odpovedať: *Za koho ma pokladáte vy?*

Nemajúc po ruke zázraky ako tí, ktorí stáli tvárou v tvár vtelenému Bohu, a v dôsledku mediálnych filtrov či clón, cez ktoré sa v súčasnosti táto otázka kladie a transponuje, je odpoveď na spomínanú otázkou trochu ľažia, pretože si ju mälokto pripustí k telu.

V druhej polovici 19. storočia sa o to úspešne pokúsil konvertita z anglikánstva a neskôr kardinál John Henry Newman (1801 – 1890). Vo svojom slávnom texte *List vojvodovi z Norfolku* sa dopátral kľúčového postrehu: „*Veriť v Cirkev znamená veriť v pápeža.*“

A svätý pápež Pius X. sa dokonca nerozpakoval vyzvať veriacich, aby mali pápeža radi, a v roku 1912 takto vysvetľoval, čo to znamená: „*Mať rád pápeža znamená nediskutovať o tom, čo predkladá či požaduje, alebo o tom, kam až má poslušnosť siaháť a čoho sa má týkať. Mať rád pápeža zna-*

ná nehovoriť, že sa nevyjadruje dostatočne jasne, akoby mal každému do ucha znova opakovat', čo už toľko ráz vyjadril nielen ústne, ale aj písomne v mnohých publikovaných dokumentoch; znamená to nespochybniť jeho nariadenia lacnou námiestkou, ktorú vznáša ten, kto poslušný byť nechce, a podľa ktorej nerozakazuje pápež, ale jeho okolie; znamená to nevymedzovať pápežovi územie, kde má svoju autoritu uplatňovať, a nedávať pred pápežovou autoritou prednosť autoritám iných, hoci akokoľvek učených ľudí, ktorí s pápežom nesúhlasia, pretože takí, aj keď sú učení, nie sú svätí, pretože svätí nemôžu nesúhlasiť s pápežom.“

Pozoruhodný zmysel pápežstva v kontexte dejín kresťanstva a viery v Boha, ktorý sa stal človekom, formuloval o sto rokoch neskôr francúzsky filozof Fabrice Hadjadj: „*Pápež je najneskorší bod Vtelenia, materiálne protiváhou akejkoľvek ideológie, tým, čo nútí veriacich združovať sa nielen okolo nejakej náuky, ale okolo človeka, ktorý má vlastnú tvár a dejiny, pretože láska k Bohu je neoddeliteľná od lásky k blíznenmu, a pretože hlas Krista, ktorý učí, má stále znieť v hlase tohto učiaceho bližného: Svätého Otca .*“

Týmito slovami spomínaný francúzsky filozof a konvertita židovského pôvodu už niekoľko rokov pred zvolením argentínskeho kardinála na Petrov stolec poukázal vo svojom diele !!Viera démonov na prekvapivo aktuálny účel najvyššej cirkevnej autority.

Spôsob Františkovho výkonu pápežského úradu, zjavne zvýrazňujúci ľudský rozmer jeho nositeľa, vyžaduje od veriaceho, aby si úvodnú otázkou kládol.

M. G.

Mons Rino Fisichella: Úprava katechizmu je dogmatický posun vpred

Trest smrti je neprípustný

Cirkev učí vo svetle evanjelia, že „*trest smrti je neprípustný z dôvodu nedotknutel'nosti a dôstojnosti človeka*“ a angažuje sa s rozhodnosťou za jeho zrušenie na celom svete.

Práve „*nedotknutel'nosť a dôstojnosť človeka*“ je dôvod zmeny článku *Katechizmu Katolíckej cirkvi (KKC)*, ktorý rieši problematiku trestu smrti. Pápež František schválil dekrétom novú úpravu paragrafu 2267 v KKC vydanom v roku 1992 za poľského pápeža sv. Jána Pavla II. Nový text znies nasledovane: „*Dlhý čas sa použitie trestu smrti zo strany zákonitej autority, po riadnom procese, pokladalo za primeranú odpoved' vzhľadom k závažnosti niektorých zločinov a za priateľný prostriedok, aj keď extrémny, na ochranu spoločného dobra.*

V súčasnosti je stále väčšmi živé povedomie, že dôstojnosť osoby sa nestráca ani po spáchaní ľahkých zločinov. Okrem toho sa tiež rozšírilo nové vnímanie zmyslu trestných sankcií zo strany štátu.

Napokon, zaviedli sa účinnejsie systémy väzby, ktoré garantujú náležitú ochranu občanov, ale zároveň neoberajú definitívnym spôsobom odsúdeného o možnosť' vykúpiť sa.

Preto Cirkev vo svetle evanjelia učí, že „trest smrti je neprípustný, keďže napáda nedotknutel'nosť a dôstojnosť človeka“ a s rozhodnosťou sa angažuje za jeho zrušenie na celom svete.“

ROZVOJ DOKTRÍNY

Text vychádza z príhovoru Svätého Otca Františka účastníkom stretnutia organizovaného Pápežskou radou na podporu novej evanjelizácie, ktoré sa konalo vo Vatikáne 11. októbra 2017. Nové znenie paragrafu schválil pápež 11. mája 2018 počas audiencie prefekta

Kongregácie pre náuku viery kardinála Luisa Ladariu Ferrera, SJ.

Nové oficiálne znenie paragrafu 2267 s podpisom kardinála Mons. Luisa Ladariu Ferrera a s dátumom 1. augusta 2018, dňom spomienky sv. Alfonса Maгia de Liguori. Vo forme *Rescriptum „ex Audentia SS.mi“* ho publikoval vatikánsky denník *L'Osservatore Romano* a stalo sa súčasťou *Acta Apostolicae Sedis*, čím boli naplnené formálne podmienky promulgovania danej zmeny.

**Cirkev vo svetle evanjelia učí,
že trest smrti je neprípustný,
ked'že napáda
nedotknutel'nosť
a dôstojnosť človeka**

Prefekt Kongregácie pre náuku viery kardinál Ladaria Ferrera o tejto zmene informoval všetkých biskupov sveta aj osobitným listom, v ktorom vysvetlil, že „*nové znenie bodu 2267 Katechizmu Katolíckej cirkvi vyjadruje autentický rozvoj doktríny*“, pričom „*nie je v protiklade s predošlým učením Magistéria. To sa dá vysvetliť vo svetle prvoradnej zodpovednosti verejnej autority chrániť spoločné dobro, v sociálnom kontexte, v ktorom trestné opatrenia vnímali rozdielne a diali sa v prostredí, v ktorom bolo náročnejšie garantovať, že zločinec nemôže znova zapakovať svoj trestný čin.*“

PÔVODNÝ TEXT

Pôvodný text paragrafu 2267 v KKC znel: „*Za predpokladu, že sa plne zistila totožnosť a zodpovednosť vinníka, tradičné učenie Cirkvi nevylučuje použitie trestu smrti, ak by bol jedinou možnou cestou na účinnú obranu ľudských životov pred nespravodlivým útočníkom.*

Ak však na obranu a na ochranu bezpečnosti osôb pred útočníkom stačia nekrvavé prostriedky, verejná moc má použiť iba tie, lebo lepšie zodpovedajú konkrétnym podmienkam spoločného dobra a väčšmi sa zhodujú s dôstojnosťou ľudskej osoby.

A skutočne dnes, keď už štát má k dispozícii možnosti účinne potlačiť zločin tak, že zneškodní páchateľa a pritom mu definitívne neodníme možnosť' vykúpiť sa, prípady, v ktorých je absolútne nevyhnutné usmrtiť vinníka, sú už veľmi zriedkavé, ak sa ešte vôbec skutočne vyskytujú.“

DÔSTOJNOSŤ ČLOVEKA

K úprave KKC ohľadom vykonávania trestu smrti sa vyjadril aj predseda Pápežskej rady na podporu novej evanjelizácie taliansky arcibiskup Mons. Rino Fisichella. Jeho zamyslenie zverejnil vatikánsky denník *L'Osservatore Romano*. Podľa arcibiskupa „*novou formuláciou číslo 2267 KKC robí Cirkev rozhodný krok v podporovaní dôstojnosti každej osoby, akýkoľvek prečin by spáchala, a výslovne odsudzuje trest smrti. Formulácia dovoľuje zachytiť niektoré inovatívne prvky, ktoré otvárajú cestu k vyššej zodpovednosti*“

»»

veriacich za život, osobitne v krajinách, kde ešte pretrváva trest smrti“.

Okrem toho, že sme svedkami rastúcej vnímanosti kresťanského ľudu, „ide tu aj o pokrok z hľadiska dogmy,“ vysvetluje arcibiskup Fisichella. Nový text KKC totiž potvrzuje, že „Cirkev vo svetle Evanjelia učí, že trest smrti je neprípustný, keďže napáda nedotknuteľnosť a dôstojnosť človeka“. Podľa Mons. Fisichella táto pasáž „s plnou evidentnosťou ukazuje, že tu máme skutočný dogmatický pokrok, ktorým sa explicitne vyjadruje obsah viery, ktorý postupne dozrel až k pochopeniu neudržateľnosti trestu smrti v našich časoch“.

VÝZVA ODPUSTENIA

Mons. Fisichella v svojom komentári poukázal aj na to, že sprievodný list biskupom prefekta Kongregácie pre náuku viery kardinála Luisa Ladariu Ferrera prízvkuje kontinuitu. List totiž ukazuje „starostlivosť o zdôraznenie kontinuity nového obsahu s predošlým Magistériom“.

Formuláciu, ktorá sa stala novým znením katechizmu, použil pápež František na už spomínanom sympózium v októbri 2017. Mons. Fisichella upozorňuje na skutočnosť, že pápež pri tom prevzal slová sv. Jána XXIII. pri otvorení II. vatikánskeho koncilu: „Uchovávať a rozvíjať“.. „Chrániť depozit vie-

ry neznamená mumifikovať ho, ale urobiť ho čoraz konformnejším jeho vlastnej prirodzenosti a dovoliť, aby bola pravda viery schopná odpovedať na otázky každej generácie,“ vysvetluje Mons. Fisichella. Dodáva, že dogmatický pokrok nenarúša kontinuitu, pretože „dejiny dogmy nežijú z diskontinuity, ale z kontinuity zameranej na pokrok prostredníctvom harmonického vývoja, ktorý dynamickým spôsobom dáva vyplynúť odvekej pravde“.

Výzva na zrušenie trestu smrti sa podľa slov Mons. Fisichella upiera na bu-

dúcnosť vinníka a vychádza z evanjeliového a evanjelizačného postoja: „Je to pohľad na budúcnosť, kde obrátenie, pokánie a túžba začať úplne nový život nemôžu byť nikomu odňaté, dokonca ani tomu, kto sa poškvrnil veľmi závažnými zločinmi. Dobrovoľne zabiť ľudský život je opakom kresťanského zjavenia. Zameráť sa na odpustenie a vykúpenie je výzvou, ktorú je Cirkev povolaná osvojiť si ako záväzok novej evanjelizácie.“

-ab-, -r-
(Snímky: AI)

Vatikán a najvyšší trest

Pápežský reskript o treste smrti vykonal v *Katechizme Katolíckej cirkvi* (KKC) zásadnú zmenu. Za zmienku stojí, že táto problematika spadá do sociálneho učenia Cirkvi či, presnejšie povedané, do učenia Cirkvi o ľudskej spoločnosti. Nové znenie odseku o treste smrti KKC tvrdí, že spomenutá právna sankcia je z hľadiska viery vo svetskej legislatíve neprípustná. To je presný význam onej zmeny.

Je tiež užitočné pripomenúť, že svetská či politická moc patrí v Cirkvi iba pápežovi, aj to však na veľmi nepatrnom území. Počas trvania Pápežského štátu (751 – 1870), sa na jeho území, ktoré zahŕňalo časť stredného Talianska, trest smrti tiež vykonával. Napríklad od roku 1796 do roku 1870 to bolo 527 exekúcií. Posledný sa konal gilotínou 9. júla 1870, teda tesne pred násilným potlačením Pápežského štátu. Keď na základe konkordátu s Talianskom vznikol roku 1929 miniatúrny mestský štát Vatikán, zaviedol do svojho trestného zákonníka tiež túto najvyššiu sankciu, no bola určená iba prípadnému „páchateli“ ovládnej vraždy pápeža“. Tento zákon však roku 1969 zrušil pápež Pavol VI. a pápež Ján Pavol II. definitívne odstránil poslednú stopu po ňom aj z ústavy mestského štátu Vatikán (*Legge fondamentale*) 22. februára 2001.

Pápež František požiadal o novú formuláciu cirkevného učenia o treste smrti pri príležitosti 25. výročia publikovania apoštolskej konštitúcie *Fidei depositum*, ktorou Ján Pavol II. promulgoval KKC. Práve tento svätý pápež v encyklike *Evan-*

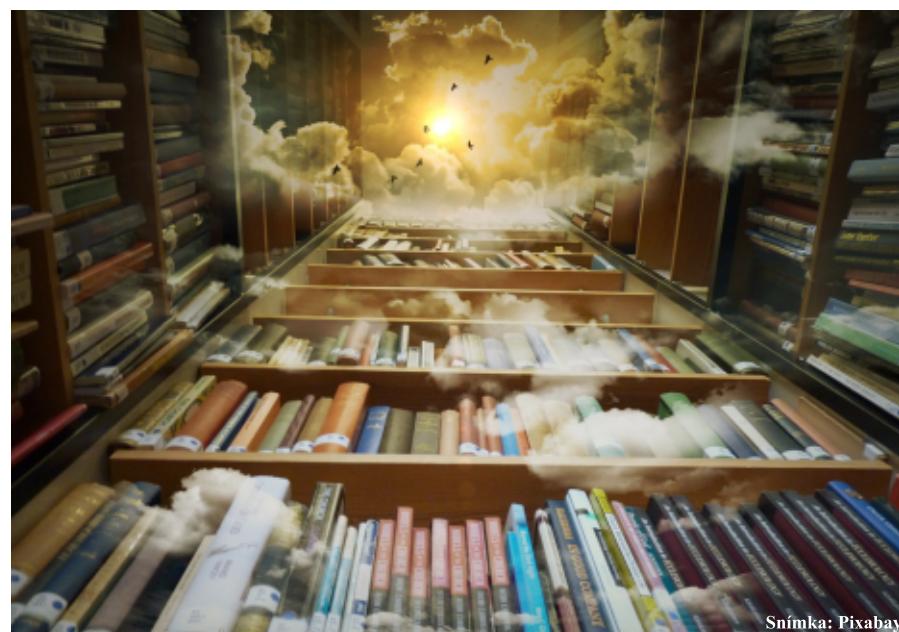

gelium vitae (1995) menuje medzi nádejnymi znameniami novej civilizácie života skutočnosť, že „v Cirkvi aj v občianskej spoločnosti stále väčšmi prevažuje mienka tých, ktorí chcú trest smrti silno obmedziť alebo aj celkom odstrániť“. Ján Pavol II. hovorí aj o použití trestu smrti v prípadoch „absolútnej nevyhnutnosti, totiž vtedy, keď sa spoločnosť nemôže brániť inak“. Vzápäťi však dodáva, že „vďaka lepšej organizácii nápravných zariadení sa v súčasnosti tieto prípady vyskytujú veľmi zriedka, ak vôbec“, čo je náuka, ktorá vstúpila do prvej edície KKC.

-r-

Bud'me veľmi opatrní, aby sme neznížili prijímanie sviatostí na technológiu

Sakramentálna heréza

Snímka: Pixabay

Francúzsky spisovateľ, filozof a konvertita na katolicizmus FABRICE HADJADJ dávnejšie uverejnili v talianskom katolíckom denníku *Avvenire* esej, v ktorom vyzýva na opatrnosť, aby sme neznížili prijímanie sviatostí na technológiu. Pre aktuálnosť obsahu uverejňujeme esej v plnom znení.

Cítite Ducha Svätého? Cítite ho? Netreba prveľké úsilie na postrech, že technokratické paradigmá kontaminujú i kresťanstvo. Saul znenazdania spadol z koňa a stal sa Pavlom; všetko prebehlo naraz a veľkolepo, akoby Boh klikol na tlačidlo *konverzia*. Nie je azda Boh všemohúci? Nemá bezprostrednú schopnosť činiť všetko novým?

DUCHOVNÝ GÝČ

Takáto interpretácia prevažuje medzi letničiarmi. Presvedčíť sa o tom dá na videách evanjelikálneho televízneho kazateľa Bennyho Hinna. V zhromaždení rozohnenom sentimentálnymi referénmi a autosugestívnymi invokáciami pastor znenazdania zdvíhne ukazovák a vykríkne: „*Fire on you! Oheň na teba!*“ A veriaci, na ktorého ukáže, v okamihu padne na zem, akoby ho zasiahla guľka. A stane sa, že na jedinečný povel „*Oheeeeeen!*“, nielen prvý, ale aj druhý a tretí rad prítomných sa začne porúčať ako kocky domina. Toto K. O. sa nazýva „*spočinutím Ducha*“.

Ľudia potom vstávajú zo zeme, pláčú šťastím a srdcervúco d'akujú mužovi, ktorí ich pred chvíľou zrazil na zem, ale v takom psychickom rozpoložení, ktoré dosť dobre nerozozná cestu do Damasku od štokholmského syndrómu. Jeden obzvlášť otriasný záber ukazuje asi 10-ročné dievčatko, ktoré vystúpi na javisko a chvejúcim sa hlasom žiada Bennyho: „*Chcela by som, aby si mi ešte raz dal oheň...*“

VAROVNÉ SYMPTÓMY

Tento druh duchovného gýča má najmenešom tú výhodu, že vykazuje jasné a alarmujúce symptómy.

Podobné zlo sa môže v trochu menej grobiansky, a teda v klamlivejšom výzore, zahniezdiť aj medzi katolíkmi. Je pravdepodobné, že v tomto prípade nepôjde o kontamináciu zapríčinenú technokratickými paradigmami, ale zrodom paradigm samotnej.

Vec sa možno zdá absurdná, je však dokonale ortodoxná.

Antikristi vyšli z nášho stredu, píše sv. Ján (porov. 1 Jn 2, 18-19). Vari sa

neukazuje, akoby v deformujúcom zrkadle, určitá podobnosť medzi zázrakom Lazarovho vzkriesenia a monštom doktora Frankensteinia?

Ak nás odkazuje dobrá zvest' k Pravde, ktorá nás vystavuje skúške, musí byť nutne tiež náhodnou príčinou našich najhlbších nešvárov, či už tým, že je odmietnutá, alebo tým, čo je zhubenejšie, že je prispôsobená našim záľubám...

NESÚLAD S MAGISTÉRIOM

Ponúkam teda nasledujúcu tézu: technokracia je sakramentálna heréza a Západ bol k terajšiemu kultu účinnosti zvedený úchylkou v sakramentálnej teológii a sviatostnou praxou.

Heidegger tvrdí, že prvotná obojakosť je obsiahnutá v dogme o stvorení. Tvrďdí, že svet sa zrodil božským rozhodnutím, pravdepodobne milujúcim, ale aj nezasluženým, ak nie rovno svojvoľným. Stvoriteľská vôľa by potom predchádzala stvorené bytie.

Toto uprednostnenie vôľe pred bytím dostatočne presne definuje mentálnu štruktúru, ktorá predsedá modernej devastácii. Namiesto toho, aby sme prijali bytie také, akým je, a riadili sa pojmom kozmu či *physis*, totiž prirodzeným poriadkom ako najvzdialenejšou oporou, ideme ďalej, až k Božiemu zákonu, ktorý nás vraj autorizuje, aby sme sa doстатocne držali danosti a despoticky ju ovládali.

Tento výklad je v plnej zhode s istou nominalistickou teológiou, no odporuje pravému katolíckemu Magistériu. No pojem *stvorenie* nám však nedovoľuje skĺznuť od danosti k falšovaniu dát, ale umožňuje nám vystúpiť od danosti ku daru, až veľkodusnému obdarovaniu, k prozretelelnosti, ktorá apeluje na našu vďačnosť a dôkladnosť aj vtedy, keď príroda vyjaví svoj najkrutejší neporiadnik (pretože cunami, ktoré ti vzali deti, zanecháva určitú pochybnosť, po kiaľ ide o harmóniu a nehu matky prírody).

EFFICIT QUOD FIGURAT

V stopách Heideggera, ktorý zmiešaval herézu a pravovernosť, zotrvava taliansky filozof Giorgio Agamben na určitých aspektoch definície sviatosti ako „*viditeľného a efektívneho znamenia milosti*“. *Efficit quod figurat*, koná to,

»»

čo znázorňuje – hovorí veľká tradícia. Čo iné to totiž znamená, než to, že každé znázornenie je účinné? Kňaz, ktorý pri krste polieva svätenou vodou, hovorí: „Ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ a katechumen je skutočne pokrstený, pozdvihnutý vo vzkriesenie Krista.

Tu je slovo skôr performatívne než kontemplatívne, pôsobí, funguje a kladie tak základy komunikácie a manažmentu. Ak sa pridá tvrdenie o pôsobnosti *ex opere operato*, vykonaním úkolu, čo znamená, že duchovná účinnosť skutku pochádza zo skutku samotného, nezávisle od zásluh či svätosti kňaza, ktorý je iba nástrojom, vyplýva odtiaľ idea akejsi autonómnej *techno-lógie* nezávislej od subjektu...

Tiež sa tu dá čo-to namietať, pretože z tohto hľadiska je ľažké rozlíšiť medzi sviatost'ou a mágiou. Sloboda toho, kto prijíma sviatost', je daná bokom. Nič totiž nie je automatické. Požitím hostie je možné jest' vlastné odsúdenie, ako hovorí sv. Pavol (*I Kor 11, 29*).

PREHLIADANIE PRAVDY

Práve táto možnosť odsúdenia, dokonca radikálneho zavrhnutia tvorí zodpovednosť subjektu, ktorý znenazdania objavuje krajnú ľažobu svojich činov. Zabúda sa aj na dimenziu hmatateľného znamenia, kontemplatívnu a zároveň telesnú dimenziu.

Sv. Tomáš Akvinský, ktorý cítil toto nebezpečenstvo, kladie dôraz na skutočnosť, že sviatost' je najprv znamenie, a potom čin, a jej účinok nie je slepý ako úkon nejakého tyranského demurga.

Okrem toho moc Vykupiteľa nemôže odporovať moci Stvoriteľa. Ten svoje stvorenia rešpektuje. Milosť, hoci pôsobí znenazdania, drží sa tých najprirodzenejších rytmov. Liturgia preberá pozvoľnosť ročných období. Saul sa cestou do Damasku premenil, no *Skutky apoštolov* nám rozprávajú aj o jeho dlhej a trpezlivej formácii.

Treba však pripustiť, že v Cirkvi je tendencia stavať proti sebe účinok a zmyslové znamenia sviatosti. Je podivné, že táto tendencia je spoločná tradičionalistom a progresistom. Tí prví sú natol'ko zahľadení do foriem, že z nich robia skameneliny, zatial' čo tí druhí sa o ne nestarajú v mene žoviálnosti. V oboch prípadoch dochádza k prehliadaniu pravdy o znamení, primeranému našim telesným zmyslom. Oba prúdy sa sústred'ujú na účinnosť, ktorá je pre jedných hieratická a pre tých druhých sympatická...

FABRICE HADJADJ

Nenechajte si to
pre seba!
Každý si môže
objednať

VOX

V súčasnosti odkaz Andreja Hlinku potrebujeme väčšmi než kedykoľvek predtým

Rodoláska otca národa

Andrej Hlinka je po smrti už 80 rokov. Je „pochovaný“ aj jeho odkaz? Má nám Hlinka čo povedať aj dnes alebo je lepšie, aby sme naňho zabudli? Ak si máme ešte spomenúť, čo si zobrať z Hlinkovho života pre dnešok?

Slobodný a sebavedomý národ nikdy nezabúda na svoje dejiny, pretože z nich čerpá svoju identitu, povedomie, poučenie i orientáciu v eminentne historickom ľudskom časopriestore. Na svoje dejiny zabúdajú iba národy porobené, otroci cudzích dobyvateľov, ktorí im s dejinami chcú vziať nielen minulosť, ale aj budúcnosť a prirodzené právo na vlastný dôstojný život.

SLUŽBA CUDZÍM

Ked' bol v roku 1945 z vôle veľmoci, ale proti vôli drvivej väčšiny Slovákov obnovený česko-slovenský štát, i Hlinkov odkaz mal byť naveky pochovaný. Rozhodli tak tí, ktorí sa i po smrti báli sily jeho osobnosti a prítiažlivosti jeho skutočne slovenského národného, kresťanského a sociálneho programu. Politických mocipánov aj dobyvateľských ideológií sa odvtedy na Slovensku vystriedalo viacero, raz prichádzali otvorené ako vlci, inokedy v barákovom rúchu páčivých hesiel o slobode a pokroku a v myšlení a vedomí najmä neškorších pohlinkovských generácií napáchali napospol veľké škody, z pamäte národa však Hlinkovu pamiatku vytlačiť nedokázali.

V súčasnosti Hlinkov odkaz potrebujeme väčšmi než kedykoľvek predtým. Tak, ako za jeho čias, národ sa opäť nachádza v ťažkej situácii ohrozenia svojej existencie, azda najväčšieho, aké vo svojich dejinách prežíval, a to napriek tomu, že je materiálne nepochybne bohatší, než bol pred storočím, žije vo formálnej slobode a vo vlastnom štáte, po ktorom mohol Hlinka iba túžiť. Pod touto lesklou fasádou je však obraz temnejší a pravda krutejšia. I dnes prežíva na mnohých miestach chudoba, ktorá vyháňa ľudí za prácou do cudziny, núti

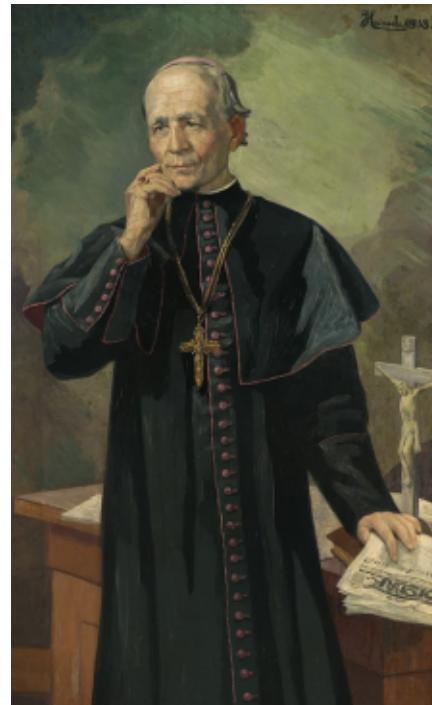
ich hrdlačiť za ponížujúcich podmienok na kórejských výrobných pásoch alebo podpisovať pracovné zmluvy, v ktorých sa zaväzujú neochoriet'. Ekonomicky je Slovensko opäť priestorom, ktorý do veľkej miery ovládajú cudzí a ktorí slúži cudzím, teraz už nie maďarským grófom či českej Živnobanke, ale svetovým koncernom, ktoré si Slovensko môžu kúpiť celé aj s vodou pod zemou a oblakmi nad zemou, ak im ho politici bez charakteru predajú.

DUCHOVNÉ OHROZENIE

Ešte väžnejšie sú však hrozby duchovné a kultúrne. Slovenský človek spred storočia mohol byť často chudobný ako kostolná myš, uchovával si však svoje najväčšie bohatstvá: pevnú kresťanskú vieru a z nej vyplývajúci zmysel pre prirodzené hodnoty, zdravý sedliacky rozum, lásku k svojej zemi a rodine. Mal tvrdé, upracované ruky, ale mäkké a teplé srdce a prirodzený cit pre pravdu a spravodlivosť.

Niekol'kogeneračné vymývanie mozgov a korumpovanie svedomí v československej komunistickej a potom postkomunisticko-liberálno-svetooobčianskej verzii však zanechalo zhubnejšie následky, než predchádzajúce brachiálne tlaky sprevádzané biedou a väznicami. Historické povedomie národa je v súčasnosti narušenejšie a rozvrátenejšie než kedykoľvek predtým, jeho identita krehká, hodnotové zakorenenie v postupnom rozvrate, dominuje vieda na rýchleho zisku, plytká, krátkodochá povrchnosť, vnútorná kríza postihuje aj tie autority, ktoré boli predtým po storočia oporou národa, vrátane cirkví.

Štát, ktorý sa nazýva slovenským a hlási k posvätnému symbolu dvojkríža, robí málo pre to, aby situáciu zmenil, ba ticho toleruje protislovenskú ide-

Jozef Hanula: Andrej Hlinka

ologickej a politickú ofenzívou a systematické očierňovanie a duchovné a kultúrne vyprázdňovanie národa. Väčšina politikov priam ustrnula v ustavičnom predklone pred mocnými tohto sveta a v rozhodujúcej chvíli je ochotná zasiahnuť skôr proti vlastným, než na ich obranu.

Tak ako pred storočím, aj teraz je národ v stave ohrozenia, akurát – symbolicky vyjadrené – nepriateľské kanóny sú väčšie a silnejšie a je ich viac, cudzie piate kolóny bujnejšie a lepšie platené a národ duchovne, psychicky i fyzicky odzbrojenejší než kedykoľvek predtým.

TRI PILIERE

V týchto kritických chvíľach nie je návrat k Hlinkovmu odkazu romantickým rojčením či historickou sentimentálnosťou, ale elementárnu otázkou prežitia národa.

Znovuobjavenie Hlinkovho odkazu znamená predovšetkým návrat k hodnotám, ktoré Hlinka po celý život hľásal a žil, a o ktorých vydával svedectvo aj utrpením: Pevná viera v Boha, od ktorej sa odvájajú všetky ostatné hodnoty, láska k národu, ktorý nie je iba konglomerátom ľudí, čo sa náhodne ocitli v tom istom čase na tom istom mieste, ale prirodzeným spoločenstvom, do ktorého sa človek narodí a ktoré ho formuje a sprevádzza po celý život ako prameň duchovných a kultúrnych hodnôt a čnosti a úcta voči ktorému patrí

>>>

pre kresťana do štvrtého Božieho prikázania, a napokon sociálna spravodlivosť, ktorá odmieta bezbrehé zbožštenie zisku ako jediného kritéria ľudskej činnosti a vlastníctvo i ekonomickej aktivity zavázuje povinnosťou rešpektovať Božie príkazy, platiť spravodlivú mzdu a vytvárať spoločné dobro pre všetkých. Tieto tri piliere, vyplývajúce z katolíckej sociálnej náuky, boli pre Hlinku v integrálnej jednote.

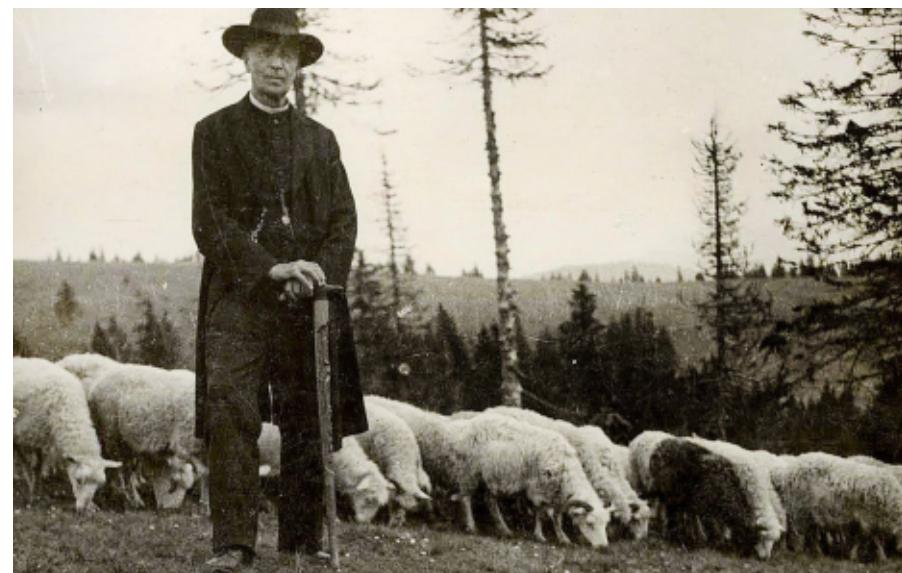
SLUŽBA PRAVDE

Zdrojom poučenia a inšpirácie je – teraz azda väčšmi ako kedykoľvek v minulosti – aj Hlinkovo chápanie politiky ako *služby* na obranu pravdy, prirodzených práv a slobôd a spoločného dobra. Dobre si uvedomoval, že takáto politika – a tým väčšmi v službe malého a ubiedeneho národa, ktorý nedisponoval vlastnými materiálnymi prostriedkami a vplyvom, ktorý by na politickom parkete dokázal zavážiť –, bola trnístá cesta na kalváriu, poslanie, ktoré sa neodmeňovalo úradmi a sinekúrami, bohatstvom a pohodlným životom, ale fackami a kopancami, ohováraním, zosmiešňovaním, prenasledovaním a väzeniami.

Napriek tomu Hlinkovi nikdy nechýbala odvaha a statočnosť po tejto ceste kráčať, hovoriť a konať nie tak, ako to diktovali rôzni menší či väčší mocipáni a chlebodarci a ako by mu to bolo zabezpečilo pokojný život v materiálnom zabezpečení, ale tak, ako to prikazovala pravda a dobre formované svedomie, schopné ju rozpoznať. A nikdy mu nechýbala ani sila niesť dôsledky tohto morálneho rozhodnutia a nenechať sa zlomiť ani maďarskými či českými väzeniami, ani pokusmi o atentáty, ani cielenými ohováračskými kampaňami a vyvolávaním rozbrojov, ba ani najbolestnejšími skúškami, ktoré ho ako knaza najväčšmi zraňovali – útokom, ktoré prichádzali zo spolitizovaného cirkevného prostredia.

MRAVNÁ SILA

Hlinka mal nepochybne mimoriadny politický talent, bol vynikajúci organizátor, majstrovský publicista, ostrovtipný rečník. Sformuloval prvý moderný slovenský politický program, ktorý nadviazal na politické dedičstvo predchádzajúcich generácií, ale zároveň ho prispôsobil novým podmienkam a potrebám a rozšíril o moderné demokratické a hospodárske požiadavky, uverdomujúc si, že národná otázka nie je iba vecou teoretických programov, ale aj každodenného chleba. Hlinka vedel nájsť aj účinné prostriedky na presa-

denie tohto programu. Vtedy to bola masová politická organizácia – prvá a najúspešnejšia v slovenských dejinách, ľudová tlač, ktorá prenikla aj do najzápadnejších slovenských kútot, ľudové zhromaždenia, na ktoré prichádzali peši desiatky kilometrov tisíce jednoduchých ľudí, moderné a činorodé mládežnícke a stavovské organizácie, ale aj hospodárske inštitúcie, potravinové a úverové družstvá či Ľudovú banku, pretože Hlinka vedel, že bez peňazí zo stanu Slováci vždy iba krpčiarmi, ktorí sa neuvládzu pozdvihnuť a ktorých nikto nebude brat' vázne, a že slovenskú politiku možno robiť iba za slovenské peniaze.

V tejto kritickej chvíli nie je návrat k Hlinkovmu odkazu romantickým rojčením či historickou sentimentálnosťou, ale elementárnomu otázkou prežitia národa.

To, čo z neho urobilo skutočnú osobnosť slovenských dejín, ktorú národ spontánne vyznačil titulom *otec národa*, však bola predovšetkým mimoriadna mravná sila, ktorá z neho vyžarovala, Boží dar rozpoznať znamenia čias, bezpodmienečne sa stotožniť so svojím nárom, vycítiť jeho ohrozenie, do politickej reči pretaviť jeho bolesti a túžby, prebudíť v ubiedených, ponížených a otupených ľuďoch nádej a vieriť v lepšiu budúkosť pre ich synov a dcéry a vernosťou v slováči i skutkoch až za hranicu vlastnej slobody a seba-

obetovania túto dôveru a nádej nikdy nesklamat'. Národ mu lásku a vernosť oplácal láskou a vernosťou, ochotnou – tak ako Štefan Mikuš a iní – obetovať za Hlinku aj vlastný život.

PRAMEŇ INŠPIRÁCIE

Súčasnému človeku, pozbavenému veľkej časti hodnôt a ideálov a kŕmenému krátkozivým a pominuteľným konzumom v duchu starorímskeho pohanského *panem et circenses*, sa hlinkovský profil národnnej politiky ako služby v záujme veci verejnej môže zdať vzdialenosť, patetický, neaktuálny. V skutočnosti je práve pre súčasné časy bohatým prameňom inšpirácie. Zaiste nie otrockým napodobňovaním konkrétnych foriem a metód, aktuálnych v inom období, no svojou obdivuhodnou schopnosťou reagovať na výzvy a potreby čias a nachádzať vždy aktuálne a účinné prostriedky modernej politickej, kultúrnej a duchovnej mobilizácie, svojim konečným cieľom mravne čistého, kultúrne a ekonomicky pozdvihnutého, slobodného a zvrchovaného národa, a predovšetkým vysokým mravným ideálom vernosti pravde a odvahou a statočnosťou pravdu vždy hlásať a podľa nej konať, opportune importune, teda padni komu padni.

Spisovateľ Tido Jozef Gašpar o Hlinkovom odkaze napísal: „*Kto by teda prechovával krásnu túžbu dosiahnuť jeho význam v národe a chce na jeho uprázdené miesto, ajhľa – nech vezme križ vernej, za všetkých bojujúcich a žertvujúcich, činnej rodolásky a nasleduje ho.*“ Nebude to ľahká cesta, ale každá iná povedie do záhuby.

EMÍLIA HRABOVEC
(Snímky: archív)

(Článok vyšiel na www.andrejhlinka.sk a vyjde v *ExtraPlus*)

Koho budú teraz reprezentovať naši hokejisti – Slovensko, alebo SZĽH?

Barbarstvo

Na začiatku novej sezóny predstavil Slovenský zväz ľadového hokeja nové dresy, ktoré by si mali obliekať naši hokejoví reprezentanti. Namiesto štátneho znaku, ktorý mali na hrudi doteraz, bude na dresoch dominovať nový znak.

Namiesto štátneho znaku sa bude po novom vypínať na hrudiach reprezentačných dresov našich hokejistov na modrom trojvrší z pozdvihnutých bielych hokejok, ktoré majú symbolizovať oslavu víťazstva a úspechu, modifikovaný dvojkriž na červenom štíte.

Prezident Slovenského zväzu ľadového hokeja (SZĽH) Martin Kohút túto zmenu zdôvodnil vraj „reštautom“ slovenského hokeja.

SPEŇAŽITEĽNÉ LOGO

„V minulosti bol slovenský hokej reprezentovaný viacerými logami, zväz mal svoje logo, reprezentácia svoj symbol, na dresoch sa vynímal štátny znak. Novým logom by malo prísť k zjednoteniu celej vizualizácie slovenského hokeja,“ tvrdí M. Kohút. Nerozprával sa však priznat, že za zmenou treba vidieť aj – peniaze. Na štátny znak, ktorý bol na dresoch doteraz, totiž nikto nemá autorské práva. Dres so štátnym znakom môže vyrobiť a predávať ktokoľvek. „Na nové logo sme si dali udeliť ochrannú známku. Dresy a oblečenia s týmto logom tak budeme môcť oficiálne predávať len my, čím získame ďalšie financie na rozvoj hokeja na Slovensku,“ vysvetlil prezident SZĽH. Odhad, koľko financií môže predaj dresov a ďalšieho oblečenia s novou symbolikou priniesť, však vedenie zväzu nemá. Nevedno odkiaľ, no M. Kohút má jednu istotu: „Určite to bude viac ako doteraz, keď ten predaj nefungoval. Odpoveď budeme poznáť asi po roku.“

Ešte aj Judáš si zapýtal konkrétnu sumu dopredu...

Ak som teda správne pochopil, tak za úpadok slovenského hokeja vlastne môže štátny znak, ktorý sa nedá speňažiť, a ako je známe, bez peňazí nebude dobrý hokej. „Asi po roku“ by tých peňazí malo „byť viac ako doteraz“, takže úroveň slovenského hokeja bude vďaka najnovšiemu logu, vychádzajúceho zo štátneho znaku, vyššia. Či...?

NÁRODNÁ HRDOSŤ BOKOM

Pred zimnou olympiádou v ruskom Soči roku 2014 vyvolali nové olympijské dresy slovenských hokejistov vlnu celosvetového nadšenia. Zahraničné webové portály aj najväčšie televízne spoločnosti, ako napríklad CBS, obdivovali národnú hrdosť malého štátu v srdci Európy práve preto, lebo naše dresy boli „inspirované slovenskými symbolmi – štátnym znakom, farbami trikolóry a slovami slovenskej národnej hymny v úzkych riadkoch po celom obvode“.

Olympijský dres navrhli dizajnéri spoločnosti Nike. „Pri navrhovaní nových dresov sa vždy inspirujeme historiou a symbolmi danej krajiny. Vieme, čo pre hráčov znamená obliekať si národný dres, a preto ustavične pracujeme na vývoji takých produktov, ktoré podporia výkon športovcov nielen vďaka novým technológiám, ale aj znakmi symbolizujúcim národnú hrdosť,“ povedal kreatívny riaditeľ Nike Ken Black.

Inými slovami, národná hrdosť nie je nič dekadentné, práve naopak – aj v čase globalizácie a vykoreňovania človeka je to niečo, čo sa ešte stále považuje za niečo normálne. Vzťah k rodnej krajine, najmä keď ju reprezentujem, sa prejavuje aj úctou k jej dejinám a k štátnym symbolom. Vari niet športovca, ktorý by po veľkom víťazstve nebozkával štátnu vlajku či nerozlústostil sa pri hraní hymny.

SZĽH však veci vidí inak. Pre vedenie slovenského hokeja ide národná hrdosť bokom, vzťah k vlasti a k jej symbolom preň nič neznamená. Je vari ešte nižšie dno, ako sprivatizovanie, zdehonestovanie, no najmä speňaženie štátneho znaku?

KTO ZA TO MÔŽE?

„Štátny symbol je pre hokejistov ako štandarda pre bojovníkov, ktorú nesú do každého boja.“ Viete, kto je autor tejto vety? Peter Kačenka, kreatívny riaditeľ spoločnosti Wiktor Leo Burnett, ktorý je zároveň aj autorom no-

Snímka: SZĽH

vého hokejového „národného“ loga. Ním vytvorený nový znak, „štandarda, ktorú nesú hokejisti do každého boja“, však vyvoláva legitímne otázky: Koho budú teraz reprezentovať naši hokejisti – Slovensko, alebo SZĽH? A aká hymna sa bude hrať po víťaznom zápasе – slovenská, či nejaký „redizajnovaný“opevok štátnej hymny?

Nevedno, aký postoj zaujme SZĽH ohľadom finančnej štátnej podpory. Ak bude principiálny (zväz i postoj), mal by sa jej vzdať rovnako ako štátneho znaku. So vzdáním sa národnej hrdosti nemali hokejoví bossovia veľký problém. A nielen tí, pretože, ako tvrdí M. Kohút, nové logo ukázali „viacerým bývalým aj súčasným hráčom a bol som milo prekvapený z toho, ako to priiali.“ O sancta simplicitas...

Nelámmme však hokejku nad vedením SZĽH. Za ich odnárodené myšlenie môžu totiž všetci tí, ktorí prekrúcajú, zahmlievajú, zamlčujú či ideologizujú dejiny Slovákov, môžu za to tí, ktorí sa vysmievajú z národného a s ním úzko súvisiaceho kresťanského cítenia, všetci, ktorí spochybňujú tradičné hodnoty, no najmä tí, ktorí samostatne Slovensko nechceli, nikdy sa s ním nestožnili a večne ho znevažujú.

Príbeh nového hokejového symbolu je príznačný. Vykorenéný človek posliape aj sväté. A za peniaze ako by dal.

PAVOL PRIKRYL

Naši predkovia by plakali, keby videli, ako liberáli pošpinili ich povest'

Pohúdanie predkami

Naša súčasná generácia liberálov môže byť opísaná mnohými spôsobmi, ale je tu jedna klúčová vlastnosť, ktorú možno pokojne pripísat takmer všetkým členom tejto skupiny: pohúdanie našimi predkami.

Ci už ide o pomníky rozbíjajúce obrazoborectvo zvierajúce Severnú Ameriku, zbavovanie sa našich historických hrdinov ako *bigotov*, ktorí musia byť posmrtné odmiennutí svojimi osvietenými potomkami, alebo o liberálne politické strany, neúnavné pri odsudzovaní najnovšej fóbie vymyslenej na oddelení rodových štúdií v našej slonovinovej veži – našim predkom sa priveľmi nedarí.

MINISTERKA-VEŠTKYŇA

Transgenderové šialenstvo je tu len tak krátko, že sa aj niektorí liberáli usilovali skontrolovať svoje privilégiá a očistili svoje slovníky od slova *transfobia*, ktoré mnohí z nich len nedávno objavili. Zrazu už nie je prijateľné odvolávať sa na dojčenie ako výlučne ženskú činnosť, teraz sme informovaní, že dokonca aj „muži“ môžu otehotniť. (Zriedkakedy sa postmodernisti odhodlajú zastaviť a uvažovať o tom, čo by si o nich pomysleli ich predkovia.)

Napriek tomuto všetkému sa však kanadskej ministerke zahraničných vecí Chrystie Freelandovej podarilo zaúčiť úplne novým, odporným spôsobom. V medailóne, ktorý nesie skromný ná-

zov *Chrystia Freelandová túži opraviť dvadsiate prvé storočie*, zverejnenom v kanadskom spoločenskom magazíne! *The Walrus*, ministerka vysvetľuje, prečo bolo lepšie, že sme sa vymanili z našej hlúpej a ignorantskej minulosťi obývanej sotva civilizovanými idiotmi, ktorí boli privilegovaní mať progresívnejšie potomstvo. „Je pre nás dôležité, aby sme si pamäタali, že oblik histórie je celkom pozitívny,“ povedala pre časopis *The Walrus*.

A aký príklad uviedla Freelandová? „Som žena. Som manželka. Som matka. Pred sto rokmi by ma môj manžel bil. To sa stalo takmer všetkým ženám,“ tvrdí ministerka.

Novinár na to nezaznamenal nijakú reakciu od jej manžela, ktorý mohol mať skôr pocit, že vznik a príchod feminizmu nemá veľa spoločného s jeho neochotou bit' svoju ženu, no, podľa mojej mienky, ide skôr o jeho skutočnú lásku ku nej.

INŠPIRÁCIE

Momentálne netuším, aká je rodinná história Chrystie Freelandovej. Ale určite môžem hovoriť za seba a za mnohé ďalšie rodiny, ktoré poznám. Moji

starí rodičia, ktorí prežili druhú svetovú vojnu a sú 71 rokov manželmi, nepotrebovali nijakú nezmyselnú ideológiu, aby vedeli, že vzájomné násilie je nesprávne. Rovnako to vedeli aj ich rodičia, ako aj ich starí rodičia.

Krásne príbehy dlhých, láskových a milujúcich manželstiev, ktoré sa tiahli generáciami, slúžili ako inšpirácia pre nasledujúce generácie. Myšlienka, že Freelandová vyleje toľko neuváženej špinie na predchádzajúce generácie ľudí, ktoré našu civilizáciu vybudovali v krvi, pote a slzách, je nechutná.

Je však zrejmé, že história okupuje aj množstvo urážajúcich ľudí.

História je neusporiadaná a komplikovaná, sú tu aj tí dobrí aj zlí, hrdinovia i darebáci – a často ľudia, ktorí sú jednoducho zmesou oboch. Ale naduťosť súčasných liberálov, tá myšlienka, že sme oveľa lepší než muži a ženy, čo tu boli pred nami, že muži a ženy, čo sa usilovali priniesť jedlo a evanjelium do najvzdialenejších kútov sveta pri veľkom osobnom nebezpečenstve, sú určitým spôsobom menej cenní k sietovému potratovému a kultúrnemu kolonializmu Trudeaua (*predseda kanadskej vlády – pozn. red.*) a Freelandovej – je neznesiteľná, obzvlášť tvárou v tvár obetám, ktoré mnohí z nich znášali pre nás, pre ich nevďačné potomstvo.

KTO ČÍM BOJUJE...

EĽudia ako moji prarodičia, ktorí opustili národ rozvrátený vojnou chudobou – národ, ktorý oslobodili odvážni kanadskí muži, mohol by som dodať –, aby dali svojim deťom a vnúčatám budúcnosť, si nezaslúžia naduťosť a očierňovanie, s ktorým prichádzajú liberáli ako Freelandová s jej odpornými narážkami, že všetky manželstvá pred príchodom jej oblúbených ideológií boli zmietané násilím.

Som úprimne znechutený a unavený z neúnavného revizionizmu, ktorý sa arogantne pokúša vykresliť kariéru niekoľkých ideológov ako vrchol ľudského zdaru, a zároveň sa vysmieva úspechom dobrých mužov a žien, ktorí predovšetkým postavili túto spoločnosť.

Chcem len, aby sa títo nehanební ľudia boli schopní cítiť trápne, keď sa im ich slová raz vrátia.

JONATHON VAN MAREN/LNS
(Snímka: archív)

Nad najnovšou knihou básnika a publicistu Jána Maršálka *Kristus prichádza*

Kristus prichádza

Kristus prichádza – takýto veľkolepý názov má nová knižka básnika, publicistu a literárneho kritika JÁNA MARŠÁLKA, ktorý dlhodobo háji a prezentuje vo svojej tvorbe kresťanský hodnotový svetonázor.

Ci už sú to poetické vyjadrenia, ktoré možno reflektovať vo viačerých básnických zbierkach Jána Maršálka, duchovno-formačné zamyслиenia, aké prezentoval v knihe *Cesta k bráne* alebo podnetné články a recenzie, ktoré publikuje na webovom portáli *PriestorNet* i v dvojtýždenníku pre kultúru a náboženstvo *VOX*, zakaždým dokáže osloviť a doslova pozvať príjemcu k hlbšiemu uvažovaniu, ponúka mu možnosť „posvätiť svoj čas“. Je tak jedným z tých, čo aktívne reagujú na Kristovu výzvu ohlasovať evanjelium, pričom tak činí viacerými cestami. Vedľa ako napísal vo svojej autobiografii *Z môjho života emeritný pápež Benedikt XVI.*, v tomto „historickom období potrebujeme predovšetkým ľudí, ktorí osvetenou a prežívanou vierou urobia Boha uveriteľným v tomto svete. Negatívne svedectvo kresťanov, ktorí hovorili o Bohu, ale žili proti nemu, zatemnilo Boží obraz a otvorilo bránu nevere. Potrebujeme ľudí, ktorí majú zrak upriamnený na Boha a odtiaľ sa učia pravej ľudskosti. Potrebujeme ľudí, ktorých rozum je osvetený Božím svetlom a ktorým Boh otvorí srdce, takže ich rozum môže potom hovoriť rozumu iných a ich srdce môže otvoriť srdcia iných. Len cez ľudí, ktorých sa dotkol Boh, sa môže Boh opäť vrátiť medzi ľudí“.

APOLÓGIA

Ján Maršálek dokazuje i svojím najnovším dielom *Kristus prichádza*, že patrí k ľuďom, ktorí pripravujú cestu Pánovi, vyrovňávajú chodníky, pretože si dokonale uvedomujú posolstvo starozákonného proroka Izaiáša, ohlasujúceho: „Hľa, váš Boh! Hľa, Pán, Jahve, prichádza v sile a rameno má vladárske, hľa, jeho odmena je s ním a jeho odplata pred ním!“ (Iz 40, 9 – 10).

A tak J. Maršálek, podobne ako veľký mysliteľ a úžasný esejista Pavol Strauss či filozof Ladislav Hanus, kardinál Ján Chryzostom Korec a iní, ponúka cez

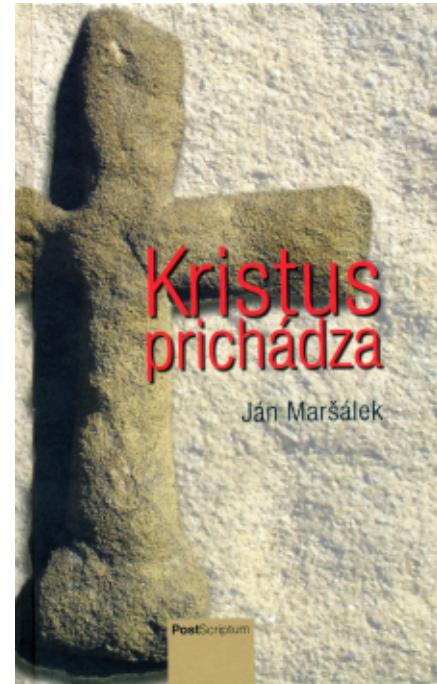
prizmu svojich tvrdení, citujúc myšlienky mnohých významných aj svetoznámych osobností (sv. Augustín, Ján Pavol II., Benedikt XVI., F. M. Dostojevskij, L. N. Tolstoj, H. Pinard, F. X. Šalda, G. Papini, G. K. Chesterton, J. Holzner a ī.), určitý rozmer kresťanskej apogetiky, pretože je na každom kresťanovi, ako sa dokáže zastať kresťanskej viery. Mal by totiž vedieť v čo verí a prečo v to verí, pričom nemusí byť profesionálne teologicky podkutý, ale mal by aj dokázať obhájiť kresťanskú pravdu: „Ak ide o pravdu, nemožno cívnut“, pretože náboženstvo „vychádza z presvedčenia, že aj za hranicou zmyslovej skúsenosti niečo existuje, že skutočné je i to, čo nie je viditeľné a hmatateľné, čo poznávame skrize zjavenie a vieri“.

HĽADANIE ODPOVEDÍ

J. Maršálek umne vníma súčasnú marketingovú mediálnu stratégiu, ktorá opäťovne živí len materialistickú, čiže aj značne ateistickú tézu, podľa ktorej je svet výsledkom akéhosi samoorganizovania hmoty. Preto podľa neho prírodné vedy nie sú len jediným zdrojom pravdy, nedajú a ani nemôžu dať odpoveď na základné ontologické otázky.

Do popredia jednotlivých kapitol vždy stavia tézu, ktorú vysvetľuje, analyzuje, interpretuje, porovnáva často aj cez model teistický a ateistický. Kladie si dôležité otázky o zmysle ľudského života, o cieloch človeka, hovorí o kríze zmyslu, ale popri tom sa snaží ukázať, ako Boh pôsobí v dejinách spásy, ako nám môže byť oporou, ako zvládnut boj medzi dobrom a zlom, a že nie je jedno, ktorou cestou sa napokon vydáme.

Dejiny a tradícia Cirkvi jasne dokumentujú, že „veriť v kresťanského Boha nikdy nebolo ľahké“, že skepsa súčasného človeka, spochybňovanie tradičných hodnôt, popieranie odkazu aj skúseností predchádzajúcich generácií a vynechanie Boha z praktického živo-

ta nemôže dať ľuďom to, čo najväčšimi potrebujú, teda mravný príklad či vzor bezúhonných svedkov viery.

SVEDECTVO PÍSMA

Ján Maršálek sa okrem iného opiera aj o *Sväté Písma*, biblické proroctvá, odmieta tvrdenia, že kresťanstvo stojí na mýtoch a legendách.

Ako mnohí mysliteľia či cirkevní otcovia pred ním, aj on pozýva vedu a vieru na spoluprácu, pretože „Ježišov príchod na tento svet je pravdou viery i historickou skutočnosťou“. V tomto zmysle predstavuje Ježišovo detstvo, mladost, prácu i remeslo, evanjeliá považuje za pravdovravné svedectvo, ktoré vo svetle viery vidí prichádzat Syna človeka, vníma jeho ľudskosť i božskosť. Ježiš neprišiel zrušiť Zákon, ale ho naplniť, nehlásia „anarchiu ani revolučiu, hlásia znovuzrodenie vychádzajúce zo zdravých koreňov. Lebo skutočná zmena k lepšiemu nemôže stať na ruinách a negativizme“.

Aj preto dostávajú v knihe priestor zásadné biblické postavy, ako napríklad Ján Krstiteľ. Je to nesmierne dôležitá postava aj v súvislosti s tvorbou autorov katolícky orientovanej literatúry v stredoeurópskom priestore. A môžeme dodať, že Ján Maršálek ešte umocňuje význam tohto proroka, obrancu

>>>

Božieho morálneho zákona vpísaného do ľudského srdca, Ježišovým vyznáním, citovaným z Matúšovho evanjelia, že medzi „tými, čo sa narodili zo ženy, nepovstal nik väčší ako Ján Krstiteľ“. A práve krstom, ktorý Ježiš prijal od tohto proroka, sa naplno začína rovájať jeho poslanie.

POÉZIA

J. Maršíalek v súvislosti s tým vyzdvihuje Ježišov odchod do ticha a samoty púte, navrhuje príjemcovi, aby dokázal konáť podobne, pretože stíšenie, spojené s „*pohľadom do zrkadla duše*“, je zápasom o seba samého, o zmysel svojho bytia. Iba to nám totiž priniesie radosť zo života, a tú nachádzame iba tam, kde „*je viera v Krista. Je predsa radostou pracovať na veľkej a vážnej veci – a niet väčšej a väznejšej veci ako uskutočnenie evanjelia*“.

Vo svetle takto chápanej milosti viery následne zvýrazňuje povolanie učeníkov, bez ktorých by nebolo možné šírenie evanjeliovej zvesti, i ďalších, ktorým možno priznať titul apostol, ako napríklad sv. Pavol a Barnabáš, pretože na ich plecia položil Ježiš rodiacu sa Cirkev. Autor však opäťovne premostiuje tieto tvrdenia na výzvu k príjemcovovi, lebo hoci apoštoli dostali osobitné povolanie, povolení sme všetci.

To, že Ján Maršíalek aj ako eseista nezaprie v sebe dušu básnika, dokazujú mimoriadne zaujímavé kapitoly o podobenstvách a kráse slova. Podobenstvá vníma ako lyrizované príbehy, v ktorých sa podivuhodná veľkosť učenia snúbi s poetickou originalitou.

V zhode s G. Papinim či P. Johnsonom považuje aj J. Maršíalek Ježiša za básnika. V tomto kontexte poukazuje i na Cirkev ako inštitúciu, ktorá je a bola podporovateľkou umenia: „*Kresťanstvo nezaznáva a nemôže zaznávať poeziu, rovnako tak nezaznáva a nemôže zaznávať krásu, lebo potom by šlo proti Stvoriteľovi.*“

VÝZNAM UČENIA

Druhá polovica publikácie je špecificky zameraná na význam Kristovho učenia, na tajomstve jeho smrti i zmŕtvychvstania. Ježiš totiž od nás čaká jasnú reč a jednoznačné rozhodnutie, zlu treba predchádzať. Otvára sa tak priestor na vyzdvihnutie významu Božieho kráľov-

stva a nezabúda ani neustály boj medzi dobrrom a zlom, ktorý vypĺňa dejiny ľudstva. Ako však tvrdí J. Maršíalek, napriek „*všetkému zlu, ktoré je vo svete, kresťan nepodlieha zúfalstvu, lebo jeho viera pozná východisko z každej situácie*“.

Tiež pripomína súčasné „*osvietené*“ neúnavné ťaženie proti kresťanstvu a kresťanom, zrod protikresťanského myslenia, ktorým „*Európa cynicky popiera vlastné korene*“.

Mnohé z jeho úvah v tejto časti akoby nadvážajú na prorocké slová Pavla Straussa o tom, že svet a jeho civilizácia sa dá budovať iba na správnom základe myslenia a mravov. A keďže mnohé projekty budovania „*lepšieho sveta*“ kresťanstvo poslali do výslužby, P. Strauss predpokladal, že to nepôjde ináč, ako to s ním znova skúsiť. I preto je tu namiesto Maršíalkova otázka, ku ktorej napokon zaujíma jednoznačné stanovisko: „*Ale čím má byť kresťanstvo nahradené? Našiel niekto niečo lepšie, pravdivejšie, hodnotnejšie? Ne-našiel a nenájde!* Preto je opúšťanie kresťanskej viery krokom do tmy, ba skokom do prázdnia.“ U Jána Maršíalka predstavuje kresťanstvo „*nezmazateľnú stopu v dejinách. (...) Kresťanská viera je odsúšaná, jej spolahlivosť je doložená svedectvom a životom miliónov ľudí, ktorí úprimne a verne nasledovali Krista. Nebolo by múdre zane-*

chať tento poklad v minulosti, bolo by tragédiou o vieri príť“.

SKVOST PODOBENSTIEV

Autor v záverečných kapitolách poukazuje na skúsky a ťažkosti, ktoré patria k životu a rovnako tak aj na pochybnosti o existencii Boha, pretože pravá „*viera je výsledkom uvažovania*“. Na základe toho prezentuje aj podobenstvo o märnortratnom synovi, ktoré považuje za myšlienkový i literárny skvost, a ktoré by sa mohlo volať aj podobenstvo o dvoch bratcoch a láskavom otcovi, lebo „*život človeka je vždy späť so životom iných ľudí, či už v dobrom alebo v zlom*“.

V nastavenom kurze vyzdvihuje aj hlavný zmysel aj ďalších novozákoných biblických podobenstiev, a to najmä v kontexte dlhodobej konfrontácie kresťanstva s inými náboženstvami a svetonázormi. Reaguje na potrebu utvárania zdravých vzťahov, lebo aj tu zohráva kresťanská viera dôležitú úlohu, tiež sa prikláňa k významu osobnej cesty ku kresťanskej zrelosti, ktorá „*je podmienená jednak Božou milosťou, jednak našou spoluprácou*“. Motivuje k tomu, aby si človek uvedomil, že všetko má svoj stanovený čas, že nijaká „*chvíľa nemusí byť prázdna, nebudé prázdna, ak ju naplníme obsahom, ktorý jej patrí*“. V zmysle Ježišových slov píše o milostivom čase, posväcaní času a plnení Božej vôle. A tak „*Kristus prichádza a pýta sa, či veríme, že môže zmeniť náš život. Pýta sa každého osobitne. Dnes rovnako ako pred dvoma tisícročiami. Na dĺžke času nezáleží, rozhodujúca je odpoved' nášho srdca*“.

Nech je teda najnovšia publikácia Jána Maršíalka aj žiarivým príkladom toho, že brániť kresťanskú vieru, ktorá sformovala história a kultúru Európy, pričom v mnohých národoch vytvorila princíp neodlučiteľnosti prepojenia národného cítenia a kultúry, je skutočne dôležité a vyžaduje si „*hĺbku, čiže súhlas srdca, dobré vzťahy, blízkosť, dôveru. Technické prostriedky nikdy nenahradia silu myšlienky a prítážlivosti konania motivovaného láskou*“.

JÁN GALLIK

Ján Maršíalek: Kristus prichádza.
Bratislava, PostScriptum, 2018

Kde je láska?

V súčasnosti sa modlitba stala otáznou. Je to preto, lebo aj sám Boh sa stáva otáznym. Nie však pre každého. LAURA BELICAJOVÁ vie, že kde vyschne modlitba a odíde Boh, tam je *prázdne srdce s troma infarktmi*.

Snežienka

S odchodom snehu
čaká nehu
snežienka, kvieťa nevinné,
no narazi len na svine,
čo zdupú ju do zeme bahnistej.
Márne hľadá kúsok citu,
strati sa v chtivých labách,
v nemom výkriku...

Ktože to jasne pochopí,
aká je cena čistoty?
Nedá sa zmerať peniazmi.
Nedá sa zviazať povrazmi.
Nedá sa vrátiť späť...

Či z toho odpustenia niet?
Môže sa pozriť do zrkadla
tá, ktorej česť už padla?
Či skamenelo srdce to
po čine tak temnistom?

Vzdialenosť východu od západu
možno zmerať?
Tak d'aleko je hriech v mysli
Stvoriteľa,
ked' úprimne vyzná duša strápená.
Zlož na zem ubolené kolená...

Bola cena vysoká.
Zaplatil ju dávno Ten,
človekom i Bohom zároveň.
Vybieli krvou každé kvieťa,
čo uchýli sa k nemu ako dieťa.
Ona je predsa stále krásna
ani o zrnko piesku menej vzácna.
Zas hrdo zdvihne hlavu,
nezlomí ju ani sila mrazu.
Stáť bude za ňou Ten,
čo príčinou je všetkých zmien
na tele i na duši.
Akú má moc, ani netušíš...

Kompas na lásku

Toľko už básnikov písalo o láske,
mne sa však bridi tá hra na šťastie.
Hľadá pohladenie, objatie, bozky
potešenie dočasné - pohár prázdnny.

Náruč strieda náruč,
padá, padá...
hľadá, hľadá
snáď samú seba?
Tá čo trvá a nezmizne,
kde taká láska je?
Niečo čo nájst' sa nedá,
lebo to niet?
Či som slepá,

či nevidiet' pre tento svet?

Ten tak d'aleko môže chápať?
Bol tu ked' ubila matka?
Videl bláznenie otca?
Sám je Ten, čo opustil Syna,
k takému sa ruka dvíha?

A predsa hrejekvapka nádeje,
keď prosí, prosídúša nedočkavá,
stojí na dne a necíti sa sama.
Namiesto chladu, prosba vyslyšaná
dá silu kráčať vpred,
prinesie teplo do duše
a d'alej nepoznaná kluše.
Kam? Ešte nevie...

Hlavne, že ide.

Miesto slepému vedieť netreba,
vedie ho niekto nehladiac na seba,
mysliac na šťastie svojho stvorenia.
Dá mu čo potrebne je, nie čo chce.
Dovolí ako diet'a u popaliť sa,
zlému tak učiť vyvarovať sa.

Neopustí, vidí, trpí s ním.

Zbiera všetky slzy, kvapky v mori,
potom z nich vyskladá také schody,
vedúce do náručia Lásky večnej.

Kde si vedieť je nepotrebným,
cítim vietor, hoc nevidím,
viem, že tam si...

Čakám kam ma tá cesta dovedie.
Zase padám... hľadám...
ale predsa vstávam, kráčam vpred
na križovatke ciest a liet,
hoc obkľukami viedie ma svet
mám kompas istý.
Len to nevzdať a ísť!

Dobrý život želám

Nespoliehaj sa na city,
tie vrtkavé sú.

Nespoliehaj sa na zmysly,
tie často klamú.

Nespoliehaj sa na sily,
tie všetko neunesú.

Nespoliehaj sa na iných
tí vidia čo chcú.

Nespoliehaj sa na rozum,
ten vždy nechápe.

Hľadaj toho, čo všetko vie.
Ten ďa nikdy ne(s)klame!
Len sa dívaj srdcom, nie očami.
Tým je ten svet neznámy.

Princezná

Bývam si v zámku, v ktorom nie som
princeznou,
zvrhnutá z trónu dobrovoľne,
zastávam miesto hladomorne.
Vysoké múry postavila som si vôkôl seba,
nevidno cez ne ani kúsok neba.
Mnohí chceli ich násilne zlomit',
no znásobili ich vôľu nedáť sa dobyť.

Za mûrmi, tam za mûrmi,
dat' kúsok seba – priveľké riziko.
Za mûrmi, tam za mûrmi
bije srdce navonok bez citov.
Za mûrmi, tam za mûrmi,
väzenie dávno je pre mňa bezpečie.

Zmierená s doživotným trestom,
s milovanou-nenávideným miestom,
ked' klope tu Tvoja ruka,
tvárim sa ako hluchá.

Za mûrmi, tam za mûrmi,
dat' kúsok seba – priveľké riziko.
Za mûrmi, tam za mûrmi
bije srdce navonok bez citov.
Za mûrmi, tam za mûrmi,
väzenie dávno je pre mňa bezpečie.
Udatný rytier môj
verne bez bojov
nežnými dotykmi lásky
trpeživo rúca mi hradby.

Za mûrmi, tam za mûrmi,
dat' kúsok seba nie je viac riziko.
Za mûrmi, tam za mûrmi
bilo srdce navonok bez citov.
Za mûrmi, tam za mûrmi,
na hlavu dal si mi,
korunu hodnú princezny...

Mama

Biologické hodiny tikli naposledy,
manželia majú až teraz čas na nezbedy:
tisícky, auto, tichom ukričaný dom...
tuhľa nápad skrsne v ňom:
Z cudzej maternice - hotel na prenájom!

Obeživo za nový život!
Lákavý pre plodnú cvengot...
Nový život za obeživo!
Tvoríť sa dá inou cestou...

Po čase ako plod v lone rastie,
hlučnosť detskej porcie ničí šťastie.
Keď dieťatko uzrie svetlo sveta,
nechcením hľadá sa cesta tretia.

Akou zásadou odpovie vrchnosť známa
na bezmennú otázku:
Koho volat' mám mama?

Ubi caritas est?

Narodila sa v chudobnej maštali.
A po rokoch ľudia volali:
Ukrižuj! Ukrižuj ho!
Takú nechceme!
Toho nie!

Dnes?
Chcem, musím, mať, rob!
Kopeme si vlastný hrob!
Kde nájdem tú...lásku?
Stačí objednať ako kávu.
Poprosím bez cukru...
Zaplátim, ak mi bude chutí...nateraz,
chcem ťa láska, celú len pre seba!
Poprosím bez prísahy...
Načo sa viazat?
Budovať vzťahy?
Treba sa odviazat?
Ved' sme mladí!
Budovať kariéru.
Budovať vilu.
A roky plynú, plynú...
Ide nám na penziu.
Máme... plné tri bankové karty.
Máme... prázdne srdce s tromi infarktmi.

Láska? Nie – Prosím? Môžem? Dať? Bozk?
Stačí poslat' smskami smajlíka s našpulenými perami.
Láska! Áno – Chcem! Musím! Mať! Rob!

Úprimnú sústrasť všetkým želám!
Vykopali ste jej luxusný hrob!

Na úrovni. Blahoželám...
Cítite sa lepší od tých,
ktorí Ju mali za blázna,
hodného vešať na kríž?
Ide tu o spôsob. Predsa,
nie ste z jedného vreca.

My dnes na kríže zo zásady nevešiame.
My Ju demokraticky pochovávame,
do truhly vyloženej výsmechom
s desať-karátovým zlatom.
Aj každého blázna,
čo nám tvrdí:
Obeta,
to je láska!

Tak pochovajte aj mňa!
Ale poriadne hlboko,
inak každému z vás vykričím,
že ľúbi len naoko.
Kto raz pochoval lásku,
pochoval naveky seba.
Je jedno v akej truhle.
Stretneme sa na Jej súde.

Aj niekoľko rokov bývali na stĺpoch, aby sa venovali duchovnej činnosti

Stípnici

Stylitzmus je jedna z najneobvyklejších foriem mníšskeho života, ktorý bol rozšírený najmä v prostredí Sýrie.

Už pred kresťanskými stylitmi (z gréckeho *stylos*; *stlp*, *pilier*) existovali v pohanských reáliach askéti, ktorí nejaký čas roka bývali na stĺpoch, aby sa tu venovali duchovnej činnosti.

Je potrebné povedať, že tieto formy mníšskeho života, ktoré sa nám môžu zdať v súčasnosti bizarné, nemôžeme hodnotiť očami súčasného človeka, ale musíme pochopiť obdobie a kontext, v ktorom sa odohrával ich život. Napokon tieto formy boli prítomné aj v iných náboženstvách antického sveta. Jedným kritériom je povolanie konkrétneho človeka a úmysel srdca, ktorý rozhoduje o správnosti takejto cesty.

LEN NA VÝCHODE

Jestvovanie rôznych foriem mníšskej spirituality je doložené vo všetkých centrálach mníšskeho života. Niektorí žili v ohrade pod holým nebom a nazývali sa stacionári, pretože sa usilovali minimalizovať akýkoľvek pohyb. V Etiópii zase mnísi praktizovali niekoľkohodinové státie na jednej nohe a pod.

Z iných foriem mníšstva sú známi aj tzv. zatvornici (zatvorení v uzavretom priestore), boskoi (*pasúci sa*, teda tí, čo sa živia tým, čo poskytuje príroda), dendriti (žijúci v dutinách starých stromov) a tzv. jurodiví (blázni pre Krista).

Za života prichádzalo k stylitom mnoho ľudí z rôznych spoločenských vrstiev a krajín, a po ich smrti sa tieto stĺpy stávali pútnickými miestami.

Je zaujímavé, že hnutie stylitov sa na Západe nikdy neujalo, hoci na Východe vydržalo nepretržite až do 12. storočia. Mimo územia starobylej Sýrie je známe u jedného z najobľúbenejších ruských svätcov sv. Serafíma Sarovského, divotvorcu (1754 – 1833), ktorý podľa tradície strávil až „*tisíc nocí*“ na skale.

STÍLPY

Z nájdených artefaktov sa dá usúdiť, ako vyzerali stílpy stylitov. Skladali sa

zo základne, driebku, hlavice, zábradlia, aby stylita nespadol, a občasne aj z malej búdky na vrchu. Prvotní styliti však žili na stíle pod holým nebom a znášali rôzne vŕtoby počasia. Keďže styliti neschádzali zo stílu a nemohli chodiť na Eucharistiu, tú im prinášali kňazi. Stylita spúšťal „košík“, kde mu dali svätú Eucharistiu, resp. kňaz vyšiel po rebríku k stylitovi.

Strava stylitov bola podľa dochovaných prameňov veľmi jednoduchá a skromná. Sýrske mníšstvo ako také sa vyznačovalo veľmi prísnou askézou stravy, ale i veľkou skromnosťou obydlí pre mníchov. Niektorí styliti žili v úplnej odlúčenosti a ľudia im nosili potravu na dlhšie obdobie. Iní mali učeníkov, ktorí žili v ich blízkosti a starali sa o základné živobytie pre seba aj stylitu.

AJ DO SMRTI

Styliti žili na stĺpoch zväčša až do svojej smrti. Azda najznámejší stylita bol Simeon Stylita (Veľký), alebo Simeon Starší, aby sa odlišil od Simeona Mladšieho (521 – 592), ktorý rovnako pochádzal z prostredia Antiochie v Sýrii. Simeon Veľký si zvolil tento neobvyk-

lý spôsob života zrejme preto, aby unikol zástupom, ktoré ho prenasledovali pre jeho stále sa rozširujúci chýr svätosti. Stílpmkom bol 37 rokov od roku 423 až do svojej smrti.

Jeho spôsob života mal priamy vplyv aj na mnohých jeho súčasníkov, ktorí si zvolili túto cestu svätosti. Z najznámejších spomeňme Daniela Carihradského (Daniel Stylita; 409 – 493), ktorý mal po smrti Simeona Veľkého videnie, že má nasledovať jeho príklad. So samotným Simeonom sa stretol vo svojich dvanásťich rokoch. Primárnym prameňom pre život sv. Simeona Stylitu je dielo *Historia religiosa* od jeho súčasníka Theodoreta z Kýru (393 – 460) napísané ešte pred Simeonovou smrťou.

IVAN MOĐOROŠI

IKONY
EXPOZícia ORIGINÁLNYCH IKON

Utorky patria ikonám

Galéria Ikony vás aj v novom školskom roku pozýva na série prednášok o ikonách

Žilinská galéria Ikony predstavuje ikonu mesiaca september *Sv. Simeon Stylita*

Ikona mesiaca september

Nech sa nám život sv. Simeona Styliitu staršieho javí akokol’vek zvláštny a neaktuálny, je prejavom Ducha Svätého v konkrétnom človekovi. O autentickosti tohto „zjavu“ svedčia ikony a dlhá a neporušená tradícia úcty k tomuto mužovi.

Simeon Stylita Veľký sa narodil okolo 390 v Sisán (Sis) v krajinе Nikepol v terajšej Islahiye v Turecku pri hraniciach so Sýriou. Bol pastierom oviec a často rozmýšľal nad slovami evanjelia „*Blahoslavení pláčuci a čistého srdca*“. Raz musel kvôli snehovej búrke nechať ovce v stajni, odišiel do chrámu. Keď sa po týždni vrátil mal prorocký sen, v ktorom kopal jamu a ustavične ju musel prehľbovať. To bolo pre neho znamenie, že Boh ho volá k mníšskemu životu.

EXKOMUNIKOVANÝ

Simeon podľa Evagria Scholastika (536 – 600) je v jeho diele *Historia ecclesiastica* (*Cirkevné dejiny*) opísaný ako slávny muž, ktorý žil v čase, keď bol biskupom v Antiochii Domnus (442 – 449). Domnus chcel podrobne zapísat o sv. Simeonovi to, čo nezapísali iní, a čo si pamätajú obyvatelia žijúci okolo jeho pustovne. Keď sa chcel oňom viac dozvedieť, lebo bol fascinovaný jeho životom, prišiel za ním a spoločne slávili Eucharistiu a podali si svätej prijímanie. Evagrius zase oňom hovorí, že žil ako anjel v ľudskej podobe a úplne sa zriekol pozemských vecí. Modlil sa za všetkých ľudí a prinášal im pokoj.

To, čo vyvolávalo pozornosť, ktorá súvisela s tým, že ho egyptskí mnísi exkomunikovali, nakol’ko odišiel z „*vysliapanej cesty svätosti*“, bolo, že sa vydal novou cestou, ktorá bola smrteľníkom cudzia. Keď sa neskôr dozvedeli o jeho poslušnosti a cnostach, exkomunikáciu stiahli. Práve jeho poslušnosť voči autorite dokázala autentickosť jeho života a prítomnosť Ducha Svätého v jeho živote. Biskup mu prikázal, aby zíšiel zo stĺpa a on ho poslúchol, ale v zapäti ho požiadal, aby znova vyišiel a žil svoj autentický život s Bohom v službe ľudu.

KLÁŠTORNÝ ŽIVOT

Simeon najskôr žil v jednom kláštore, keďže nezodpovedal jeho predstavám,

začal hľadať prísnejší poriadok. Odišiel do kláštora v Telede v južnom Turecku. Neskôr ho tam nasledoval aj jeho brat Samson. Počas desiatich rokov sa „neľudsky“ umýtvoval a ako si navykol, jedol len raz týždenne. Dva roky žil napoly zahrabaný v kláštorej záhrade. V tom čase nemal ani osemnásť rokov.

Neskôr si na kopci, uprostred púste postavil malú chatrč a cez pôst sa dal zamurovať a neprijímal nijaký pokrm. Keď ho spolubratia našli, bol takmer mŕtvy, ale po veľkonočnom prijatí Eucharistie ožil. Neskôr si postavil kamenného ohradu bez strechy, ku ktorej sa priviazal a žil tak desať rokov. Až neskôr mu bolo povedané, že na ceste k dokonalosti ho má držať nie kameň, ale vlastná vôľa.

ZÁSTUPY PÚTNIKOV

Až po týchto skúsenostach a aj preto, že za ním chodilo veľa ľudí, ktorí ho obdivovali, sa rozhodol žiť spôsobom, ktorým je doteraz známy. Postavil si dva metre vysoký stĺp s malou plošinou a zábradlím. Tu zostal päť rokov. Keďže za ním prichádzalo množstvo ľudí, ktorí chceli časť jeho šiat a iné reliktie, svoj stĺp dva razy zväčšoval. Napokon mal stĺp skoro dvadsať metrov a skladal sa z troch blokov na čest Najsvätejšej Trojice. Bol obohnáný dvojicou kamennou ohradou. Na hornej plošine sa dalo len stáť, no napriek tomu Simeon vydržal 37 rokov.

Šaty mal z kože dobytka, čiapku z kože ovce a takto znášal sneh, mráz, dážď a pálenie slnka. Raz týždenne mu nosili po rebríku potravu a Eucharistiu. Denne sa od neskorej noci až do tretej hodiny popoludní modlil, v nedele urobil zemné poklony.

Venoval sa aj množstvu pútnikov, čo za ním prichádzali po radu. Boli to ľudia z celej ríše: Arabi, Gruzínci, Indovia, Etiópčania, Španieli, Briti, Galovia či Taliansi. Postupne sa okolo Simeonovho stĺpa začali stavať obydlia pre pútnikov, ktoré tento stĺp obklopovali

zo všetkých strán. Dvakrát denne požehnával pútnikov a povzbudzoval ich k pokániu. Kázal im podľa ich schopností a možnosti. Uzmieroval rozhadaných, uzdravoval chorých, vyháňal zlých duchov a neplodným ženám vyprosoval potomstvo. Modlil sa za zdar tak Efezského ako aj Chaleedónskeho koncilu. Poslal pozdrav aj sv. Jenovéfe Parižskej (421 – 502/512) a nadviazal kontakt so sv. Pulchériou (399 – 453).

POZEMSKÝ ANJEL

Po smrti, za čias biskupa Martyria, prenesli Simeonovo telo do Antiochie, aby si telo ľudia z blízkeho a vzdialenejšieho okolia nevzali. Počas prenosu bolo potvrdených mnoho zázrakov a ešte dlho po smrti ostalo jeho telo neporušené.

Theodore píše, že väčšmi ako všetky zázraky ľudia obdivovali jeho seba-vládanie, ktoré spočívalo v tom, že vo dne a v noci stál, a potom sa skláňal pred Bohom. Stravu prijímal len raz za týždeň a znášal všetky neduhy počasia. Na nohe mal ranu, z ktorej vytiekal hniss, ale nijaká útrapa ho neodradila od služby Bohu a ľudom.

Evagrius Scholastikus uvádza, že Simeonova svätyňa, ktorú osobne navštívil, sa nachádza asi 50 kilometrov od Antiochie na vrchu, ktorý nazývali Stajňa. Vrch je vysoký takmer tritisíc metrov a na jeho vrchole je chrám, v ktorého átriu sa nachádza Simeonov stĺp. Práve k nemu prichádzali pútnici, aby si uctili „pozemského anjela, ktorý tu žil svoj nebeský život“.

I. M.

Andrea Bocelli: Je toho málo, čím sa pýšiť, skôr treba d'akovat' – to stačí

Všetko som dostal od Boha

Rovnako ako na predchádzajúcom svetovom stretnutí rodín pred tromi rokmi vo Filadelfii vystúpil aj v Dubline na sobotňajšom stretnutí (25. 8.) so Svätým otcom taliansky spevák ANDREA BOCELLI, ktorý poskytol Rádiu Vatikán rozhovor.

Aké sú vaše pocity vzhľadom k tejto udalosti?

Myslím si, že možnosť podieľať sa na tejto vznešenej iniciatíve je predovšetkým pocit. Potom je to tiež privilégiu, pretože spievať pred Svätým Otcom je potešením. Ked' už pre nič iné tak preto, lebo v blízkosti takejto charizmatickej osobnosti, akou on určite je, sa ľudská krehkosť cíti spokojne. Potom je to tiež zodpovednosť, pretože z týchto kontextov vychádzajú posolstvá. Je tu možnosť vyslať posolstvo a je potrebné, aby toto posolstvo bolo patričné. Usilujem sa teda pripraviť ako vždy, aby som mohol vydať zo seba to najlepšie. Dúfam, že si rodiny prinesú domov peknú spomienku na tento muzikálny moment.

Aké sú vaše osobné očakávania od tejto akcie?

Pri takýchto príležitostiach – ale povedal by som, že vždy, keď sa vystupuje na pódiu – je cítiť ono *do ut des*, dávam, aby si dal. Ked' totiž umelec dokáže vydať zo seba to najlepšie, publikum spravidla odpovie sympatiami a vd'akou, ktoré pôsobia maximálne zadosťučinenie. Toto by som si prial dosiahnuť, aj preto, lebo írsky národ ku mne chová sympatie a ja k nemu, takže z tohto hľadiska som celkom po-kojný.

Podľa pápeža Františka je poslaním rodín, aby boli radosťou sveta. Ako im k tomu môže pomáhať hudba?

Všetko, čo sa robí s dobrým úmyslom, môže pomôcť a skutočne pomáha. To platí aj pre dielo toho, kto sa ako ja usiluje spievať s cieľom rozdávať radosť a poskytnúť chvíľku, ktorá uľahčí duchovný rozlet, takže možno reflektovať a rozjímať o zmysle života, o tom, čo má naozaj zmysel. Spev sa na tom vo svojej nepatrnosti určite tiež podieľa. Svätý Augustín hovorieval, že kto spieva, dvakrát sa modlí! Veľmi rád tomu verím, pretože, ak je to pravda, potom som sa vo svojom živote modlil veľa.

V nadväznosti na zmienku o svätom Augustínovi – aké miesto má práve viera vo vašom živote, v živote speváka obdarovaného takým výnimočným hlasom, aký máte vy?

Spev a hlas, ako všetky talenty na tomto svete, sú Božím darom, o tom niet nijakých pochyb. V tomto prípade človek naozaj nemá svoje zásluhy, pretože všetko, čo dokáže v živote realizovať, činí prostredníctvom svojho nádania, svojich talentov, ktoré dostal.

V tomto zmysle je teda málo toho, čím sa pýšiť. Je potrebné d'akovat', to stačí.

Vieru považujem za cestu, ktorou sa uberáme v úsilí pochopíť zmysel života či porozumieť mu. Možno si sice myslieť, že sme potomkovia náhody, čo by však podľa mňa a mimo všetkého bola intelektuálna nehoda...

Prečo?

Pretože považovať sa za potomkov náhody je tak trochu ako ocitnúť sa pred Michelangelovou *Pietou* a neveriť, že má svojho autora, teda naozaj si vážne myslieť, že sa jedného dňa len tak našla kdeši v Apuánskych Alpách, kde ju stvárnila náhoda. Tak nejak je to aj s tým, kto nemá vieru.

Pre mňa bola táto cesta tiež racionálna. Premýšľal som, že svet nemôže byť nič iné, ako dielo nejakej oveľa intelligentnejšej vôle, než je naša. Od tejto chvíľe som tiež začal dúfať, že ide o vôle lásky, vôle, ktorá nás má naozaj rada. Existujú však dva spôsoby, ako veriť: ten kresťanský, ktorý vkladá v Boha všetku možnú nádej aj dôveru, a ten spôsob, ktorým verí Jago zo Shakespearovho *Othella*, keď hovorí: „*Verím v krutého boha, ktorý ma stvoril na svoju podobu.*“ Aj takto je možné veriť, a navyše – je to aj logickejšie, ako neveriť.

red

(Snímka: net, redakcia)

SVETLO SVETA

EGO SUM LUX MUNDI

www.svetlosveta.sk

Pred sto rokmi sa narodil salezián don Štefan Foltín, ktorý pôsobil ako msionár v Japonsku

Slovák v Japonsku

Významnými misionármami v Japonsku boli saleziáni, a to predovšetkým slovenskí – don Jozef Figura, SDB, (1906 – 2011) zo Šenkvice, don Ľudovít Suchán, SDB, (1921 – 2005) z Trstína a don ŠTEFAN FOLTIN, SDB.

Štefan Foltín sa narodil 24. septembra 1918 v Černíku, okres Nové Zámky. Od roku 1930 študoval na saleziánskom gymnáziu v Šaštíne a po piatom ročníku vstúpil do saleziánskeho noviciátu vo Svätom Beňadiku (teď Hronský Beňadik). Ako salezián zložil svoje prvé rehoľné sľuby 31. júla 1937.

Matureval v Malackách. Filozofiu študoval v Moravskej Ostrave (teraz súčasť Ostravy) a v Trnave, teológiu vo Svätom Beňadiku a vo Svätom Kríži (teraz Žiar nad Hronom) a pedagogickú prax vykonával v Šaštíne, Žiline a v Trnave. Kňazské svätenie prijal 29. júna 1947 vo Svätom Kríži. Krátko potom, 7. októbra 1948, odišiel na misie do Japonska.

Na územie krajiny vychádzajúceho slnka vstúpil 11. januára 1949. V Japonsku vyučoval cirkevné právo a liturgiu v tokijskom Čófu, potom náboženstvo a morálku v Ikuei Gakuin, desať rokov zastával funkciu riaditeľa katolíckej materskej školy a správcu far-

ností v Mikawadžime. Veľmi rýchlo pochopil, že s evanjelizáciou ľudí treba začať od malička. Napríklad na katolickom gymnáziu v Tokiu, kde chodilo 1 700 žiakov, vyše 120 prijalo svätoť krstu.

Ako misionár pôsobil v mestách Usa, Hita, Kicuki v okrese Oita. Od Veľkej noci 2008 pôsobil v meste Beppu ako vikár tamnejšej saleziánskej komunity.

Vďaka nemalej finančnej pomoci od amerických Slovákov dal v meste Usa vybudovať kostol, ktorý je zasvätený Sedembolestnej Panne Márii.

A ešte jedna zaujímavosť: don Štefan Foltín priniesol do Japonska tabuľu zo slovenskej žuly, ktorú posvätili vtedajší biskupi Mons. Ambráz Lazík a Mons. Eduard Nécsey. Na tabuli sú vyryté nám všetkým milé slová piesne: „*Sedembolestná Panna Mária, tebe slovenská spieva krajina.*“ Tabuľu umiestnili k soche Panny Márie, ktorá sa nachádza vo výške 2 200 m n. m. na vrchu Fudžijama, ktorý Japonci považujú za posvätný.

V misiach prežil don Štefan Foltín takmer 60 rokov. Zomrel dňa 2. augusta 2010 v Beppu ráno o 2.45 h zaopatrený sviatostami, v prítomnosti direktora svojej rehoľnej komunity. V Beppu ho aj pochovali. Pohreb bol 4. augusta 2010 o 12.00 h.

V roku 1997 mu minister kultúry SR Ivan Hudec udelen poctu za dlhoročné šírenie ideí kresťanstva, humanizmu a za propagáciu slovenskej kultúry v Japonsku.

LUBOMÍR VILIAM PRIKRYL

PriestorNet

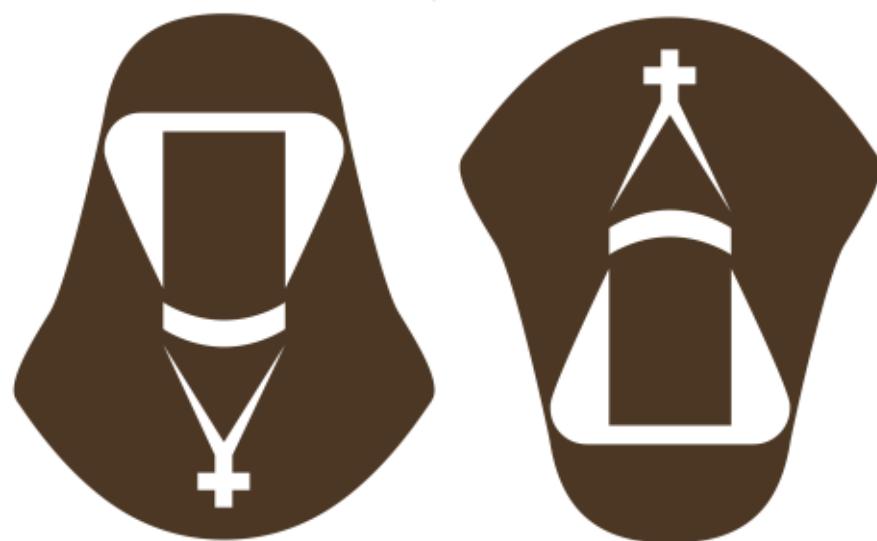
NÁBOŽENSTVO
KULTÚRA
SPOLOČNOSŤ

priestornet.com

Projekt **UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu** pokračuje aj v roku 2018

Sv. Faustína

V jezuitskej Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie v Piešťanoch pokračuje projekt pod názvom *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu*. Vytvára priestor pre diela súčasného umenia, ktoré odzrkadľujú kresťanské posolstvo. Navracia ich do chrámu, kde kvalitné súčasné umenie, z rôznych dôvodov, často chýba.

Záver prázdnin a začiatok nového školského roka so sebou prinášajú nové výzvy a pozvania k hlbšiemu a plnšiemu každodennému objavovaniu a napĺňaniu plánu Božej spásy v konkrétnom a jedinečnom životnom príbehu každého z nás. Všetci sme totiž pozvaní k životnému poslaniu svätosti realizovanému v našom individuálnom povolení a v podmienkach, ktoré nás formujú, ale ktoré sme aj my pozvaní pretvárať a posväčovať Božou láskou v jej konkrétnych podobách.

Svätosť totiž nie je len pre vyvoleňých, je základným pozvaním pre každého nasledovníka a nasledovníčku Je-

žiša Krista, ktorí berú svoju vieru vážne a svoj život chcú žiť naplno. Je pozvaním k vnútornej premene a vernosti, napojeniu sa na Krista ako prameň života: „Máte odhodiť starého človeka s predošlým spôsobom života... a obnovovať sa vnútorne premenou zmyšľania, obliect' si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti“ (Ef 4, 22 – 24).

Každý má medzi svätymi priateľov, ktorí sú mu blízki a sprevádzajú ho životom. Svätá Faustína (1905 – 1938), sväтика, vďaka ktorej sme mohli lepšie spoznať, čo konkrétnie znamená Božie milosrdenstvo, bola členkou Kongre-

gácie sestier našej Pannej Milosrdenstva. Jej sviatok si pripomíname 5. októbra. Jej prostredníctvom Ježiš vyjadril túžbu, aby sa prvá nedele po Veľkej noci stala sviatkom Božieho milosrdenstva. K verejnej úcte sa rozšíril obraz *Božieho milosrdenstva*, ktorý roku 1934 podľa Faustíniných inštrukcií namaľoval Eugeniusz Kazimirowski (aj keď osobne s ním nebola úplne spokojná). Z Ježišovho prebodenutého srdca tu vychádzajú dva prúdy: červený predstavuje krv ako život duše a biely prúd vodu, jej očistenie.

O svojom obraze – na základnej grafický znak zredukovej podobe svätej Faustíny, ktorý vznikol počas Roka milosrdenstva, vyhláseného pápežom Františkom v roku 2016, PETER JAVORÍK hovorí: „*Výzva žalmu 34, 9 – Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán – je aj po 3 000 rokoch stále žívá. Mohli sme ju vnímať v mimoriadnom Svätom roku milosrdenstva, ktorý vyhlásil pápež František v roku 2016 ako reakciu na posolstvo, ktoré dal Ježiš svetu skrze sv. Faustínu. Ježiš, zdroj milosrdenstva, sa na plagáte spája so symbolom kríza a sv. Faustína s rehol'ným habitom. Po otočení plagátu je na ňom zobrazená kaplnka. Tvar kríza je navrhnutý tak, že ani po otočení nemenej symbolický význam. Môže asociovať tvar lekárskeho kríza, a tým aj myšlienku milosrdenstva ako lieku. Sv. Faustína má tento „liek“ pri srdci, po otočení plagátu sa stáva najvyšším bodom, ktorý žiari v tme. Zážitok lásky, prijatia – uzdravenia srdca (kríz pri srdci) môže viesť k vnútornému obráteniu, ktoré prevráti náš rebríček hodnôt hore nohami a lásku si zvolíme za najvyšší určujúci princíp života (obrátenie plagátu – vnútorné obrátenie). Okrem odpovedí plagát ponúka aj otázky: Prečo vidíme kaplnku bez dverí? Kde je kľúč od nej? Prečo na plagáte vidíme iba tvar, a nie tvár? Prečo formu, ale nie obsah? Čo je obsahom milosrdenstva?*“

P. LEOPOLD SLANINKA, SJ

VOX

Dvojtýždenník o náboženstve a kultúre

Vydáva o. z. Vox in deserto v spolupráci s Radou KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru
Vychádza dvojtýždenne v PDF podobe. Adresa redakcie: Dvojkrižna 4, 821 06 Bratislava;

ISSN 1339-3634

www.prikryl.sk/vox/

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikryl, tel. +421 915 793 811, e-mail: prikryl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať e-mailom alebo telefonicky: vox.zdruzenie@gmail.com; +421 918 472 420

Číslo bankového konta: SK03 0200 0000 0035 0204 0751